

Prvi rezultati gospodarjenja

Rojstno leto podjetja in nove organiziranosti Litostroja je minilo in že moramo ocenjevati, kako smo poslovali ter iz rezultatov izdelati zaključke, kako bomo izboljšali delo ter izkoristiti vse možnosti, da bo leto 1990 uspešnejše in bo nova organiziranost podjetja dala takšne rezultate, kot jih vsi pričakujemo od nje.

Zapuščina preteklih let, ko smo zaradi neugodnih plačil inozemskih poslov ter otežanega lanskega izvoza na klirinško področje zabredli v veliko zadolženost in s tem padli v kronično nelikvidnost, nam je vse leto zniževala možnosti boljšega poslovanja, saj so finančne težave onemogočale pravočasno nabavo prepotrebnih vgradnih materialov, nujnih za dokončanje posameznih naročil.

Slaba finančna situacija pri kupcih je povzročila, da smo morali delo na določenih naročilih upočasniti (HE Vrhovo, Fala).

Vse te težave, ki so nas spremljale skozi vse leto, prav gotovo niso mogle ostati brez posledic na rezultate poslovnega procesa, zato tudi leti niso taki, kot smo jih pričakovali v začetku leta.

Težave s pomanjkanjem naročil, nelikvidnost, gotova in neplačana naročila ter izredne težave z nabavo materiala, ker ni bilo finančnih sredstev, so povzročile izpad precejšnjega dela načrtovanega dohodka, zato planirane naloge niso bile izpolnjene tako, kot smo predvidevali.

Prvi podatki najvažnejših elementov gospodarjenja pa nam kažejo naslednjo sliko:

Eksterne realizacije smo dosegli okoli 71 milijonov dolarjev. V tej realizaciji je bilo okrog 10 milijonov dolarjev pridobljenih na konvertibilnem in 21 milijonov dolarjev na klirinškem trgu.

Plan fakturirane realizacije sta presešla programa Proizvodnja ulitkov in modelov za 6 % ter VET za 40 %, ostali programi planov niso dosegli.

Količinsko je bila realizacija boljša kot v letu 1988 le v programu Proizvodnja ulitkov in modelov, vsi ostali programi niso dosegli podobnih količin kot v letu 1988. Vzroki upadanja količinske realizacije so navedeni v uvodu in stanje se ne bo spremenilo vse dotlej, dokler se ne bodo globalno spremenili vzroki, predvsem finančni, ki zavirajo uspešnejše poslovanje.

Število zaposlenih počasi, toda vztrajno pada, in to predvsem na račun odhodov v pokoj oziroma fluktuacije. Na žalost odhajajo predvsem strokovni kadri, ki pa so za nadaljnji razvoj podjetja nujno potrebni.

Na področju investicij smo sicer formalno odprli novi objekt površinske zaščite, toda končno, pravo obratovanje še vedno ni steklo.

Poleg vseh naštetih bolj ali manj optimističnih podatkov pa ne moremo mimo uspehov, ki Litostroju v svetu priznavajo, da naš strokovni potencial lahko ustvari nove in boljše izdelke, pa naj bodo to energetski ali pa z drugih področij naših proizvodov. Izdelani so bili prvi agregati za HE Vrhovo, Fala in druge, uspešno zagnani turbini HE Stratos, prav tako pa tudi drugi hidroenergetski objekti. Za železniško gospodarstvo smo izdelali reduktorje, ki

so bili dosedaj izključno uvozni posel (Francija), uspešno so bili preizkušeni prototipi 25-tonskih viličarjev, ki so prvi tovrstni proizvod v Jugoslaviji.

Tudi Proizvodnja preoblikovalne opreme je izdelala preoblikovalne stroje za letalsko in avtomobilsko industrijo v ZSSR ter za podjetje Crvena zastava, ki bo s pomočjo njih izdelovala ohišja novih tipov avtomobilov.

Že ti uspehi kažejo, da gremo v korak s svetovnim razvojem, ki nas edini lahko pripelje v Evropo 1992, saj bomo vedno bolj navezani na zahtevni zahodni trg.

Ob tej grobi analizi lanskih dogodkov pa moramo takoj dati podarek načrtom za leto 1990, ki morajo biti vsekakor uspešnejše realizirani, kot so bili v letu 1989, saj so pred nami dosti bolj ambiciozni načrti, kot je bila lanskega realizacija.

Pri izdelavi načrta ugotavljamo, da določeni programi še niso v celoti izpopolnjeni z naročili, zato mora biti naša primarna naloga, da si zagotovimo dovolj naročil.

Vsekakor kaže, da se bo v 1990 le obrnilo na bolje, ker je prešla doba reorganiziranja in se sedaj vsi trudimo, da bi že takoj na začetku leta ustvarili solidno startno osnovo gospodarjenja. Da ta optimizem ni odveč, se vidi že iz priprav planskih dokumentov po programih in sektorjih, kjer vsi odgovorni intenzivno sodelujejo.

Počakati moramo do konca februarja, ko bodo poznani bilančni rezultati, toda upamo, da bodo pozitivni, kljub vsem težavam.

Henrik Bratkovič, inž.

Časopis kot ogledalo, ki naj nam kaže naš pravi obraz

Z naslovnim stavkom je uredništvo v svojem prvem uvodniku — januarja 1960. leta na slikovit in vsakomur razumljiv način označilo cilje ter utemeljilo obstoj in poslanstvo časopisa Litostroj. Po nekajletni prekinitvi izhajanja izrazito strokovnega časopisa »Turbina« se je pred tridesetimi leti nekaj navdušencev pod vodstvom dr. Branka Vrčona odločilo, da začne izhajati Litostroj kot glasilo vseh delavcev samoupravljalcev in ne le kot glasilo strokovnih služb in vodstva podjetja. Tako usmeritev je ohranil do današnjih dni.

Časopis je v teh letih postal javna tribuna, odprt in dostopen slehernemu delavcu in njegovi družini. Pomembno je krepil zavest delavcev, pripadnost podjetju in spodbujal k izboljševanju delovnih pogojev in delovnega okolja, vabil k izobraževanju, kulturni dejavnosti, k športnemu udejstvovanju, hkrati pa pomembno prispeval k pravilni rabi slovenskega jezika.

Seveda časopis Litostroj ne bi bil to, kar je bil in to, kar je še vedno, če ne bi imeli številnih in kvalitetnih strokovnih sodelavcev, ki so znali poljudno, preprosto in razumljivo, včasih tudi na hudomušen način, predstaviti zapletene tehnične in tehnološke probleme, suhoparne statistične številke in z lahtnimi besedami izraziti svoje vtise s premnogih potovanj po svetu in nam tako približati tudi najoddaljenejša kraja.

Kdor hoče razumeti sedanost in gledati v prihodnost, mora upoštevati tudi preteklost, kajti preteklost je vir, iz katerega se lahko veliko naučimo. Ko sedaj, ob tridesetletnem jubileju Litostroja listamo po njem, se zavemo, da je zares bil naše ogledalo. Kaže nam našo prehojeno pot, spomnimo se prijateljev in sodelavcev, ki smo jih spoštovali in imeli radi, kaže nam našo mladost in dozorevanje, vzpone in padce, ponos in zaupanje v boljši jutri.

V tridesetih letih je prišlo okrog njega in njem do mnogih sprememb, vendar ga to ni oviralo, da izpolni nalogo in cilje, ki jih je v prvi številki uredništvo strnilo v naslednjo željo: naš uspeh bo vsak posamezen član, ki ga bomo lahko vstavili v verigo povezanosti med nami in tovarno in med tovarno in vso našo skupnostjo. Želeli bi, da bi bilo teh členov kar največ in da bi pri njihovem kovanju prispeval prav vsak član našega kolektiva.

Predsednik uredniškega odbora
Vukoslav Živkovič

ODMEV NA ČLANEK O KVALITETI

Kvaliteta in trg

Potrebovali smo veliko časa skozi veliko zablod, da smo s člankom dipl. inž. N. Vujoševića in s pomočjo P.B. Crosbyja, nesporno avtoriteto na področju kakovosti, prišli do strokovnih spoznanj o kakovosti, njeni definiciji in vlogi v poslovno-proizvodnem procesu ter o njeni zagotovitvi.

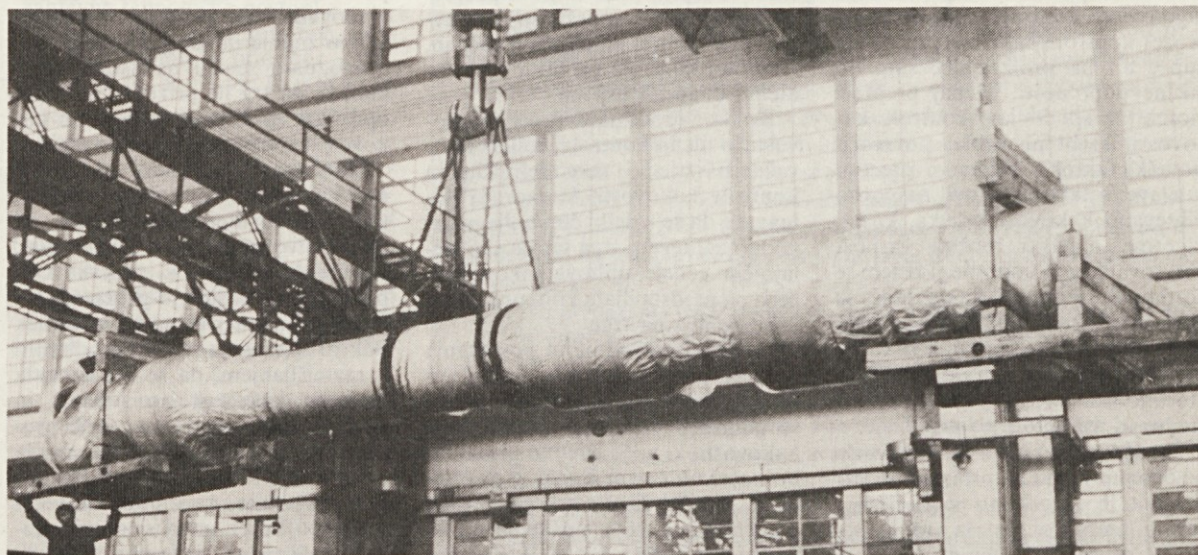
Ugotovitvam v članku ni v ničemer oporekati in tudi v globalu kaj posebnega dodati. Morda zasluži dodatno pojasnilo le trditve o »četrtrem napačnem prepričanju v miselnosti, da je za kakovost odgovoren sektor kakovosti«, ker ta trditve ni točno dorečena in kot taka torej ne drži v celoti. Avtor je pri tem imel v mislih določanje kakovosti, za katero sektor kakovosti gotovo ni odgovoren, odgovoren pa je vsekakor za kontrolo tako definirane kakovosti, s tem pa tudi za kakovost tako definirane izdelka ali storitve. Res je, da na primer nabavna služba izbira svoje dobavitelje, ki so lahko ustrezni ali ne v smislu osnovne trditve, da je ustrezna kakovost izdelkov ali storitev v funkciji zahtev, ki se postavljajo pred izdelovalca izdelka, v katerega se vgrajujejo. Vendar pa se tudi nabavna služba poslužuje kontrole kakovosti kupljenih izdelkov ali storitev in ugotavlja, ali takšni izdelki ustrezajo postavljenim zahtevam. Nabavne službe v dobro organiziranih proizvodnih podjetjih ali pri siceršnjih kupcih pa ugotavljajo sposobnosti potencialnih dobaviteljev že vnaprej in to naloge zaupajo po pravilu svojim službam kontrole kakovosti ali ustrezno usposobljenim organizacijam. O tem imamo v Litostroju zadosti izkušenj, saj smo prestali veliko pozitivnih, pa tudi negativnih testov, ko smo morali z argumenti referenc in celo v praksi

dokazovati svojo sposobnost za izdelavo določenih izdelkov in storitev, preden so nam kupci zaupali ustrezna naročila. Pri tem je potrebno poudariti še posebno pozornost, ki so jo zainteresirani kupci posvetili organiziranosti službe kakovosti in njeni opremljenosti.

Najvažnejša ugotovitev članka pa leži vsekakor v osnovni miselnosti pojma kakovosti izdelka ali storitve, ki jo vsakokrat definirajo zahteve trga kot celote ali vsakega posameznega kupca, o čemer mora voditi evidenco in politiko služba prodaje, ki ima že po svoji organizacijski vlogi edini stik s »kupujočim« trgom oz. s kupci in ki mora z vodstvom podjetja definirati politiko kakovosti, o kateri govori zaključek članka inž. Vujoševića. Pod pojmom »politike kakovosti« pa je treba v prvi vrsti razumeti stopnjo kakovosti, ki jo za določen izdelek ali storitev zahteva trg ali posamezen kupec. Seveda je tudi tu potrebno takoj povedati, da v pogledu kakovosti trg ni enoten, saj na trgu ne obstajajo kupci z enakimi zahtevami. Njihove zahteve za stopnjo kakovosti so odvisne predvsem od finančnih možnosti, s katerimi razpolagajo, ker je stopnja kakovosti v direktni funkciji s stroški proizvodnje. Ta ugotovitev je še posebej važna za službo prodaje pri akviziciji naročil. Pri tem pa je treba upoštevati, da pri individualnih naročilih določa stopnjo kakovosti vsak posamezen kupec sam, pri serijski proizvodnji pa proizvajalec, ki je predhodno moral ugotoviti zahteve tistega dela trga, za katerega je izdelek ali storitev namenjen.

Morda bi v tej zvezi bilo oportuno pojasniti še pojem »zagotovitve kakovosti«, ki se splošno označuje s kratico Q/A (Quality assurance). Služba kakovosti opravlja svojo vlogo s tem, ko preverja, ali izdelek ali storitev ter njihovi sestavni deli ustrezajo zahtevam določenega kupca, kot jih je definiral kupec sam, če gre za individualno proizvodnjo po naročilu, ali pa kot jih je definiral pro-

(Nadaljevanje na 2. strani)

V začetku novembra je prispela v Litostroj turbinska gred za deveto turbino HE Fala. Izdelali so jo na Češkem, pri nas pa jo bomo še končno obdelali in montirali. Dolžina gredi je 10 m, težka pa je 31 ton. (Foto: E. L.)

9993 00079

OBRAVNAVANJE PRAVILNIKOV

Izobraževanje, kakovost, inovacije

Ko smo se zgodaj spomladi na referendumu odločali za statut podjetja in za reorganizacijo, smo hkrati zadolžili nekatere strokovne službe za pripravo novih samoupravnih splošnih aktov, s katerimi urejamo nekatera področja našega poslovanja, ali pa pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz našega dela.

Zato so začeli v oddelku za izobraževanje pripravljati nov **pravilnik o izobraževalni dejavnosti** v Litostroju. V pripravi so strokovni delavci upoštevali širše družbene razmere na področju izobraževanja, potrebe razvoja našega podjetja in potrebe po razvoju posameznika. Seveda pa je s pripravo tega dokumenta uresničena tudi ena izmed nalog iz sanacijskega programa.

Po nekaj mesecev trajajoči širši javni razpravi, v kateri je bilo podanih tudi veliko pripomb in predlogov, je bil pravilnik v decembru 1989 obravnavan na upravnem odboru, nato pa sprejet še na delavskem svetu podjetja. Torej s pravilnikom, ki nam bo sicer služil kot osnova, bomo začeli urejati eno izmed temeljnih področij našega dela. Toda zavedati se moramo, da nam pravilnik sam po sebi ne bo prinesel višjega izobraženega nivoja v podjetju, če za to ne bomo storili ničesar sami. Po datek, da imamo v Litostroju okoli 40% zaposlenega kadra, ki ima le

dokončano oziroma nedokončano osnovno šolo, nam zgovorno dokazuje, da smo področje izobraževanja v Litostroju močno zanemarili. Vse premalo smo ob premetitvah oz. namestitvah na zahtevnejša delovna mesta postavljali pogoj: izobraževanje. Generalni direktor Jože Šlander je začel že s prihodom v Litostroj leta 1987 poudarjati in izpostavljati potrebe po pridobivanju dodatnega strokovnega in splošnega znanja. Stimulacija za izobraževanje pa je napredovanje. Torej naj bi slednjega brez prvega ne bilo.

Nedvomno se izobrazbeni nivo kaže tudi v kakovosti naše proizvodnje. Litostrojeva usmeritev razvoja za v prihodnje je usmerjena v evropski zahodni trg, na katerem pa se brez dobre kakovosti ni možno uveljaviti. Zato s **pravilnikom o kakovosti**, ki je bil obravnavan tudi v javni razpravi, sprejet pa na delavskem svetu podjetja, urejamo tudi smernice za izdelavo in postavitev sistema kakovosti, ki je osnovni pogoj za

vključitev v »Evropo 92«. Ne bo odveč, da tudi tu zapišemo, da s pravilnikom urejamo le merila za kakovost, medtem ko kakovost lahko dosegamo le v proizvodnem procesu. Tega zelo pomembnega dejstva se vse premalo zavedamo. Na to so še posebej opozarjali tudi generalni direktor in odgovorni delavci iz sektorja za kakovost. Namreč kvaliteta bo v vse hujših konkurenčnih tržnih razmerah med osnovnimi pogoji za pridobitev naročil. Zato mora biti naš odnos do kakovosti osnova našega dela.

Kot tretji pravilnik, za katerega pa je javna obravnava potekala že od lanskega leta, je bil na delavskem svetu sprejet **pravilnik o inovacijah**, Enako, kot za predhodna pravilnika, velja tudi za tega, da z njim urejamo in določamo osnovna pravila na področju inovativne dejavnosti. To področje je v Litostroju žal tudi zanemarjeno. Do inovacij nismo delovali vzpodbudno in stimulatивно. Nema lokrat smo pri inovatorjih videli le njihove osebne koristi, nikakor pa ne koristi, ki jih imamo od inovacij mi vsi.

Torej v veljavo so stopili trije pomembni akti. Nekatera strokovna področja smo skladno s sanacijskim programom normativno uredili, na nas pa je naloga, da jih pričnemo izvajati in to že danes, kajti jutri bo že pozno.

S. Mrkun

NAJBOLJŠI DELAVEC V ŠIŠKI

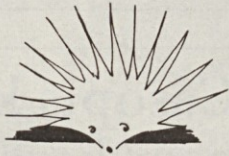
To, da je šišenska občina pobratena s Kavadarci iz Makedonije ter da se predstavniki obeh občin vsako leto srečujejo ter sodelujejo na različnih področjih, je skorajda vsem znano. Manj pa je znano, da občini izmenično vsako drugo leto izbirata najboljšega delavca, ki skupaj s predstavniki občine obišče pobrateno občino, kjer mu izročijo diplomo in nagrado.

V letošnjem letu je prišla vrsta na Litostroj, da med svojimi dobrimi štirimi tisoči delavcev izbere najboljšega. Za najboljšega je bil predlagan in izbran **Štefan Dornik**, kovač — skupinovodja iz programske enote HEO. Ni potrebno naštevati njegovih kvalitete, ki so mu omogočile dodelitev tega priznanja, zapišem naj le, da je v Litostroju zaposlen že 25 let in da ves ta čas uspešno in izredno dobro opravlja naporno delo kovača v naši kovačiji. V času od leta 1981 do 1987 se je tudi redno udeleževal tekmovanj kovinarjev ter dosegel dobre in celo najboljše uvrstitve tako na mestnem, republiškem kot tudi na zveznem nivoju. Kot uspešnega delavca in tekmovalca — zmagovalca smo ga tudi že predstavili v našem časopisu.

Štefan Dornik pravi, da je bil prijetno presenečen, ko je bil predlagan za takšno priznanje, hkrati pa tudi meni, da si ga je v dolgih letih težkega dela v kovačiji tudi prislužil. Navdušilo pa ga je tudi samo potovanje in bivanje v Kavadarcih, saj je bilo to zanj enkratno doživetje, ki mu je omogočilo, da si je v kratkem času vsaj na hitro ogledal skoraj celo Jugoslavijo.

t. š.

Bodiček

TELEFONSKI IMENIK

Neuradno smo izvedeli, da bo v začetku letošnjega leta vendarle zagledal luč sveta nov litostrojski telefonski imenik. Ker pa programi, dejavnosti in sektorji eno leto po reorganizaciji še niso reorganizirani in preseljeni na svoja prava mesta, bo telefonski imenik izdelan le po A, B, C sistemu, kar je za težke čase, ki jih preživljamo, vendarle uspeh. Za vse, ki se v smislu reorganizacije še niso preselili, pa predlagamo, da se letos vendarle preselijo na svoja prava mesta, saj nimajo nobenih izgledov več, da se bomo vrnili na sedaj že pozabljeno tozdravsko organizacijo. Če ne bo drugih učinkov reorganizacije, bomo po preselitvah vsaj lahko izdelali nov telefonski imenik.

PLAN

Kje je plan (ali letni načrt podjetja) za leto 1990? Spodobi se, da bi v sredini januarja vsaj približno že vedeli, kakšne so naše planske obveznosti za tekoče leto. Ko smo o tem razmišljali, smo zavrteli nekaj znanih telefonskih števil in povprašali, kako daleč je priprava plana. Dobili smo zelo različne odgovore, od tega, da plan počasi a zanesljivo pripravljajo, do tega, da je pri pripravi še veliko neznank, ki jih je treba izračunati, uskladiti s programi, predebatirati na nivoju podjetja itd. Ko smo vztrajali, da nam povedo, v čem so problemi in neznanke, so bili odgovori izredno zanimivi. Planerjem manjkajo namreč še številni osnovni elementi plana, kot so: plan pokritosti programov z naročili, plan fakturiranja, plan kadrov, finančni in režijski plan, plan investicij, plan izvoza in uvoza itd. Skratka: litostroj-skega plana še ni, ko bo izdelan in sprejet, pa vam bomo o tem napisali kaj več. Do takrat pa le to, da moramo za preživetje v letu 1990 iztržiti za svoje proizvode in storitve vrednost 105 milijonov dolarjev ali približno 1,24 milijarde konvertibilnih dinarjev ob vsaj 10-odstotni manjši zaposlenosti.

Kvaliteta in trg

(Nadaljevanje s 1. strani)

izvajalec sam glede na trg, od katerega pričakuje svoj delež plasmana, če gre za standardno ali serijsko proizvodnjo za nepoznanega kupca. Za izdelke ali storitve, za katere trg ali določen kupec zahteva še dodatne zagotovitve kontrole kakovosti, pa proces kontrole kakovosti zaostrejuje kupec ali pa proizvajalec sam do takšne popolnosti, ki naj prepreči morebitne spodrsllaje kontrole kakovosti, ki bi jih lahko povzročil človeški faktor v celotnem procesu izdelave in tako zagotovil nesporno zahtevano kakovost izdelka, ki naj zagotovi najvišjo možno varnost obratovanja oz. uporabe. Pri tem je potrebno pripomniti, da do danes še ni poznan sistem takšne organiziranosti delovanja preverjanja kakovosti, ki bi zagotovil stoodstotno zahtevano kakovost, vendar se tej vrednosti asimptotično približuje.

Seveda pa se kontrola kakovosti ne omejuje samo na proizvodno sfero, kot je razumemo v klasičnem smislu, ampak se nanaša tudi na poslovnih proces, v katerem obstojajo prav tako zahteve za kakovostno poslovanje na vseh področjih, ki

omogočajo proizvodnjo in jo na trg tudi plasirajo. O tej kontroli kakovosti poslovanja, ki je sestavni del uspešnosti ali neuspešnosti nekega podjetja, pri nas v splošnem ne poznamo, čeprav smo zahteve poslovne kakovosti (= uspešnosti) postavljali v letnih in srednjeročnih načrtih, rezultate kontrole pa brali v periodičnih bilancah uspeha.

Kolikor je važna definicija kakovosti in njena kontrola, toliko so še važnejši izsledki take definicije in kontrole kakovosti, ki morajo pomagati, da se izdelki čim bolje prilagodijo zahtevam trga ter da se izdelajo čim ceneje, njihova kakovost in cena pa predstavljata konkurenčnost proizvajalca na trgu.

Proces proizvodnje in poslovanja vsakega podjetja predstavlja zaključen krog, kjer izhajamo iz trga, da bi se ponovno vrnili na trg. Problem kakovosti, ki ga je izredno plavzibilno načel omenjeni članek v novembrski številki litostroj-skega glasila, predstavlja v tem poslovno-proizvodnem procesu kroga le določen fragment te celote, ki pa je izredno važen in iz zornega kota kakovosti

proizvodnje in poslovanja odkriva vlogo in odgovornosti vseh, ki v tem procesu sodelujejo.

Menim, da bi ta članek lahko oziroma celo moral odpreti serijo člankov, ki bi morali vsem, ki kakorkoli sodelujejo v poslovno-proizvodnem procesu, prikazati delovanje trga z vsemi implikacijami, vplivi in odgovornostmi vseh udeležencev. Odkriti pa bi nam morali tudi, da je za obvladovanje teh procesov potrebno veliko znanja in izkušenj, da je predrago, da bi se učili na lastnih napakah, in da trg ne priznava nobenih opravičil za kakršnokoli slabo kakovost proizvodnje in poslovanja.

Končno priporočam, da članek ing. Vujoševića »Kakovost morda ni tisto, kar mislite, da je«, zasluži, da ga pazljivo preberejo vsi zaposleni, posebej še vodstva, ki so kakorkoli povezani v poslovno-proizvodnem procesu in katerim mora ta članek odkriti spoznanje in jih vzpodbuditi k razmišljanjem, da se doseže tista ustrezna kakovost proizvodnje in poslovanja, ki bo ob čim cenejši proizvodnji in poslovanju zagotovila kakovostne rezultate. Prepričan sem, da je bilo, da je in da bo vsem vse jasno, ko pa se bo to zares dogodilo, tudi rezultati uspeha ne bodo izostali.

Jože Šturm, dipl. inž..

delovnega časa ne dovoljuje proizvodni proces. In da ne bi bilo zdrh med delavci, so potem temu režimu podvrženi tudi najbližji okoliški sodelavci, pa še malo širši krog.

Pri nas in v tujini je bilo narejenih že veliko študij, kdo vse bi lahko imel gibljiv delovni čas in kdo ga ne more imeti. Vedno se je izkazalo, da ob pametnih in smotrni rešitvah, le malo delavcev ne more imeti tega režima. Marsikaj se da urediti z dobrimi določili in organizacijo dela, pa tudi z dogovarjanjem in solidarnostjo med delavci. Če pa vsemu temu nekatera vodstva nasprotujejo, je to seveda račun brez krčmarja. Kajti najlažje je reči, da se nekaj ne da, pa če je to delavcem ljubo ali ne — navsezadnje je to direktiva, ki jo moramo ubogati.

Morda mi bo kdo očital, da zdaj pač ni trenutek, da pišemo o tem, saj se ljudje bojijo že za svoje službe, kaj šele, da bi negodovali. Pa vendar — čemu je potrebno razslojevanje ljudi in netenje nezadovoljstva, če to nikomur ne služi? Mar ne bi bilo bolj pametno malo premisliti in stvar urediti?

Take odločitve, in to vedno bolj, postajajo stvar direktorjev in organov, čeprav sem prepričana, da bi se le-ti morali ukvarjati predvsem s kvalitetnim delom, organizacijo in razvojem, ne pa s seštevanjem minut svojih delavcev na žigosnih karticah. Ena od takšnih direktiv je bila tudi skrajšanje gibljivega delovnega časa s pol osme ure na sedmo in na obvezno prisotnost do štirinajste ure. Vse lepo in prav, do tam, kjer je učinek takšnih ukrepov merljiv. Na žalost pa so take odločitve le popuščanje pod raznimi pritiski in ukrep zaradi ukrepa, ki se skriva pod imenom organizacijski predpis za boljše izkoriščanje delovnega časa. Ob dobri organizaciji dela in kontrole nad opravljenim delom pa so tu ukrepi popolnoma nepotrebni! Vzemimo primer: če nekdo svoje delo dobro, v celoti in strokovno opravi v določenem času (pa naj bo v rednem ali gibljivem), je čisto vseeno, kdaj to naredi.

Omenila pa bi še čas, ki sicer nima svojega imena in bi ga poimenovala kar »posebni« delovni čas. Tako kot se odloča o gibljivem delovnem času, naj se še o posebnem. Sem naj bi sodila vsa intelektualna dela, ki niso nujno vezana na sodelovanje in dnevno komuniciranje med strokovnjaki. To so najrazličnejša razvojna-miselna dela, ki jih nekateri naši strokovnjaki zaradi same narave dela in nemogočih pogojev v tovarni opravljajo že tako ali tako doma. So pa še vedno podvrženi režimu žigosanja kartic in lovljenja minut. Najbrž ni treba posebej razlagati, da pač obstojajo dela, ki ne morejo biti vezana na določen delovni čas, da se ideje ne rojevajo le med sedmo in štirinajsto uro. Take trenutke vsak pameten človek izkoristi, ne da bi pogledal na uro. Res si kaj takega ne more privoščiti delavec za strojem, dejstvo pa je, da ta navadno po izteku delovnega časa s svojim delom tudi ni več miselno okupiran, kot je intelektualac višjega ranga.

In če našim direktorjem ni treba žigosati kartic, bi lahko mirno kaj takega odobrili tudi nekaterim drugim ljudem v tovarni, ki bi bili do tega upravičeni. Pristojnost katerega-koli direktorja vseeno ne more biti tako enostranska, da lahko odloča o gibljivem, ne more pa o posebnem delovnem času. Tudi argument, da bi to utegnili povzročiti nezadovoljstvo ali nevoščljivost med drugimi, ne vzdrži primerjave z boljšim in kvalitetnejšim strokovnim delom in našim trenutno vzvišenim ciljem: pridobiti in zadržati lastne strokovnjake.

S takšno togostjo v Evropo 92 ne moremo priti!

M. M.

● Naša kadrovska politika je zares slaba, pa to še vedno ne more biti razlog, da so se proti koncu leta udeležili seminarja o kadrovski politiki v Portorožu kar štirje (4) delavci iz naše kadrovske službe. Tako jim tudi ne bo uspelo...

O LIVARNI SIVE LITINE

Usmerjeni v razvoj in tržne zakonitosti

Večini Litostrojanov je znano, da je livarna sive litine najstarejši del Litostroja, v njej se je proizvodnja v naši tovarni sploh začela. Danes so v tem obratu najtežji delovni pogoji, pa tudi oprema je najbolj zastarela.

Poleg tega je to tudi obrat, kar je posebnost, ki jo le redko najdemo v kakšni drugi livarni. V tem objektu namreč na približno polovici površine izdelujemo ulitke sive litine na drugi polovici pa ulitki iz visoko legiranih specialnih litin. Pogosto se predstavlja posamezne vrste proizvodnje z obsegom količinske proizvodnje na zaposlenega ali z ustvarjenim dohodkom na zaposlenega. Po obeh kriterijih sodi ta del programa PUM med visoko donosne. Prav zato želimo izpostaviti še en kriterij, in sicer količinsko proizvodnjo na enoto površine, po katerem ta del livarne lahko vzporejamo z mnogimi najbolj izkoriščenimi objekti doma in v svetu pri proizvodnji ividualnih ulitkov.

Po programu za leto 1990 bomo v tej livarni predvidoma izdelali najmanj 2000 t ulitkov iz sive in 1050 t ulitkov iz specialnih litin.

Glavni proizvodi na področju sive litine so predvsem zahtevni ulitki za dizelske motorje za litostrojsko finalno proizvodnjo, kot tudi za zunanje naročnike. Obvladamo izdelavo vseh ulitih elementov za dizelske motorje, pri čemer je pomembno poudariti, da ne gre za standardne in ponavljajoče tipe motorjev, ampak za posamične proizvode, od katerih vsak za sebe zahteva individualen visoko strokoven pristop, od faze tehnološke obdelave, izdelave modelov do finalizacije. Na področju livarne specialne litine je težišče na izdelavi rezervnih delov za potrebe rudnikov, cementarn in tiste proizvodnje, ki potrebujejo ulitke, odporne pred obrabo, visokimi temperaturami, rjavenjem, razjedanjem kislin itd.

Taka vrsta proizvodnje zahteva seveda stalen razvoj. V livarni smo rezultate svojih prizadevanj redko predstavljali javnosti, zato je možen vtis, da nismo veliko storili. Pa vendar naj navedemo nekaj najbolj pomembnih dosežkov.

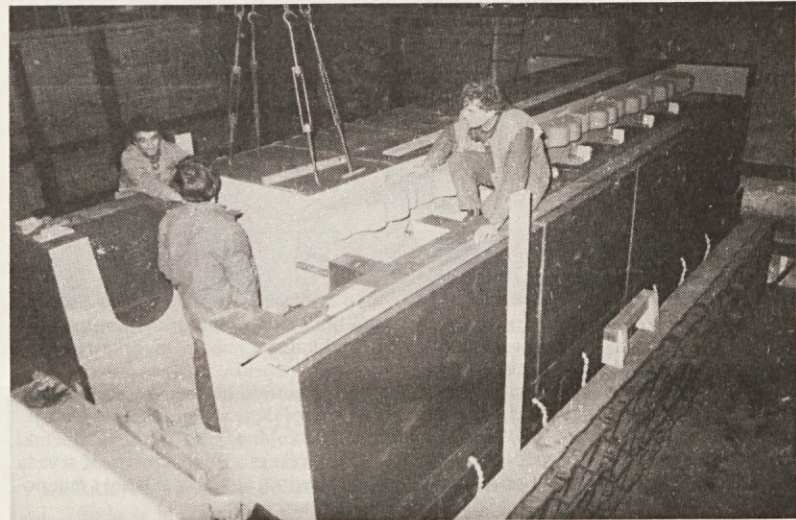
Smo ena vodilnih livarn v Jugoslaviji na področju protiobrabnih odpornih materialov, ki smo jih sami razvili in s katerimi smo z jugoslovanskega prostora izrinili tujo konkurenco.

Na področju sive litine smo prav v zadnjem obdobju razvili izdelavo taline v elektroobločnih pečeh, izdelavo nodularne litine, predvsem pa tehnološko osvojili izdelavo dizelskih motorjev »V« izvedbe in ohišij dizelskih motorjev velikih dimenzij in tež. Pomembno je, da smo prisiljeni vse te razvojne naloge uresničiti na tekoči proizvodnji pod pritiskom vseh tržnih obveznosti in vseh neznank, ki jih razvoj pred nas postavlja. Zato ob uspehih niti ne utegnemo tega široko popularizirati in se zadovoljimo običajno s tem, da o dosežkih in naši usposobljenosti obvestimo le tehnične strokovnjake oz. potencialne uporabnike v tovarni in zunaj nje.

Ni potrebno posebej poudariti, da tako delo zahteva visoko sposobne kadre v vseh fazah procesa, zato v livarni nismo nikoli pozabili skrbeti za pridobivanje novih in vzgojo že obstoječih kadrov. V zadnjih letih smo se tu srečevali z izjemnimi problemi, saj je zanimanje mladih ljudi za izobraževanje za metalurške poklice, kot so modelni mizar, talilec, livar pa tudi metalurški tehnik, predvsem pa dipl. ing. metalurgije, močno upadla. Prav aktivnostim, ki smo jih vodili, se lahko zahvalimo, da so se razmere že lani (računamo pa, da bo tako tudi v bodoče) bistveno spremenile. V povezavi z našim izobraževalnim centrom, kjer smo angažirali dipl. ing. Bezjakovo, smo uspeli, da se je število vpisanih učencev že v letošnjem letu bistveno povečalo, podatki, ki jih že zbiramo, pa kažejo, da bo tako tudi v prihodnjih šolskih letih. To smo dosegli s pospešenim štipendiranjem, kar se pozitivno odraža tudi pri odzivu na srednjih in visokih šolah. Tako štipendiramo vse učence na naši šoli kot tudi 6 študentov na fakulteti za metalurgijo, za leto 1990/91 pa bomo razpisali še 10 štipendij za študij na tej fakulteti. Dali smo niz pobud za oživitvev izobraževanja ob delu, zlasti za srednji strokovni kader. Žal tu nismo uspeli in nam je še vedno vzor obseg tega študija na naši šoli pred leti. Prav zaradi tega smo v sodelovanju s tov. Bezjakovo in službo

za izobraževanje v naši tovarni začeli drugačno organiziranje in izvajanje praktičnega pouka in pripravnštva v livarni. Zavedamo se, da bo področje izobraževanja v ospredju tudi pri našem nadaljnjem delu in zato zavestno podpiramo vse pobude sektorja za izobraževanje za dopolnilno izobraževanje; in teh ni malo.

Zavedamo pa se, da bomo morali bistveno spremeniti tudi odnos do obnavljanja naše opreme. V livarni smo pred leti naredili pomemben korak, ko smo zgradili novo jeklovarno, ko smo modernizirali del naše opreme in zlasti poskrbeli za izboljšanje delovnih pogojev in varstvo okolja. Zavedamo pa se, da livarna kot najstarejši del Litostroja potrebuje na tem področju še več. Že pred nekaj časa smo se opredelili za uvajanje računalništva v naš program. Imamo že izdelano študijo za računalniško vodenje procesa izdelave litin. Zato potrebujemo računalnike ne le za vodenje procesa. Kot profitni center v novoorganizirani

Sestavljanje forme ohišja dizel motorja za švicarsko firmo Sulzer. Kosovna teža ohišja znaša približno 30 ton. (Foto: T. Š.)

pri katerem kupec terja posebne tehnične rešitve, predvsem pa izjemno kratke roke in seveda njihovo

spoštovanje. Zanimivo je, da so glede na zahtevnost ulitkov cene sprejemljive. V livarni se zavedamo, da bomo uspeli s prodorom na zahtevne tuje trge le, če bomo zagotavljali stalen nivo kvalitete. Zato moramo zagotoviti popolnoma drugačen način oskrbe s surovinami in predvsem njihovo kvaliteto. Smo v času, ko kupec terja dokazila, da imamo in tudi izvajamo sistem zagotavljanja kakovosti, zato smatramo, da bomo tudi sami morali to isto terjati od naših poddobaviteljev. Z nekaterimi smo se v tem smislu že povezovali in naleteli na ustrezno pripravljenost.

O naši usposobljenosti najbolje govorijo kupci sami. Prav v zadnjem obdobju smo ob razgovorih s kupci iz tujine pokazali tudi naše obrate.

Predstavniki takih firm, kot so Sulzer, Asea Brown Boweri, Fossec, Vovar itd. so po ogledu naših obratov izražali presenečenje glede naših možnosti in tudi glede stopnje že uvedenih ukrepov na področju zagotavljanja kakovosti. To je lahko dodatno zagotovilo, da so možnosti za izvoz naših ulitkov dobre.

Ob vsem navedenem ne zanikamo, da se pri delu srečujemo s hudimi težavami. Predvsem so to težave, ki izvirajo iz problemov financiranja proizvodnje, financiranja razvoja pa tudi iz problemov kadrovske obnove. Lotevamo se jih načrtno in z zavestjo, da se za njihovo razrešitev borimo vsi delavci naše livarne. To pogosto daje občutek zaprtosti, pa je res prav obratno. Delavci v livarni so kar najpodrobneje obveščeni o vsem, kar se pri nas dogaja, zato so pripravljeni probleme razumeti in se tudi vključiti v njihovo razreševanje. Na tak način nameravamo delati tudi v bodoče, saj bo le tako zagotovljen uspeh programa livarne in Litostroja.

Predstavili smo nekatere značilnosti livarne specialne in sive litine, v eni prihodnjih števil pa bomo skušali predstaviti še livarno jeklene litine.

Strokovno podprto delo

Marjan Žvan, vodja izobraževanja v Litostroju:

»Proti koncu lanskega leta so se v programu ulitkov in modelov odločili za nov in sodoben pristop v pridobivanju in izobraževanju svojih strokovnjakov. S tem namenom so poiskali strokovno pomoč pri profesorici dipl. metalurgu Jožici Bezjak in z njo zasnovali način pridobivanja in izobraževanja svojih strokovnjakov.

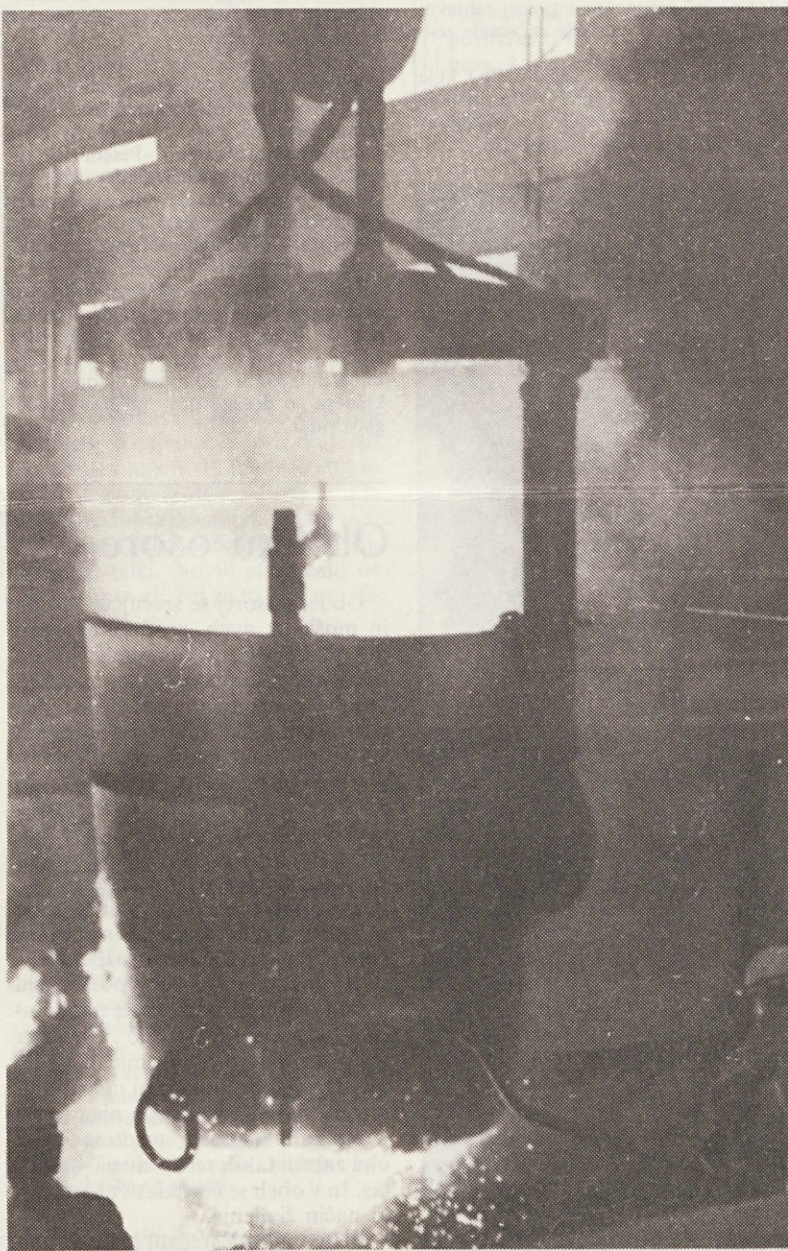
To je obsežno delo, razdeljeno na več faz. Začenja se pri pridobivanju najmlajšega kadra, z animiranjem osnovnošolcev, da bi se odločali za metalurški poklic. S tem namenom je tov. Bezjakova pripravila zanimivo gradivo, ki v dovolj vabljivi obliki predstavlja poklic metalurga, na obiske v posameznih osnovnih šolah pa seboj vzame tudi kakšnega učenca, ki se pogovarja z osnovnošolci. Tak način dela že obeta, da bomo lahko v naslednjem letu ustanovili na naši šoli že cel oddelek metalurgije.

Po drugi strani pa Litostroj že štipendira učence v srednjih in na visokih ter višjih šolah. Zanje bo organizirana posebna delovna praksa z določenimi programi za vsako stopnjo šolanja posebej, razdeljeno tudi na letnike. Bistvo delovne prakse bo, da bo čim bolj delovna in strokovna in da bo praktikantom v resnično pomoč pri šolanju in pridobivanju znanja.

Za praktikante in kasneje pripravnike bodo določeni posebni strokovno usposobljeni mentorji. Tudi zanje bo tov. Bezjakova izdelala posebne programe za njihovo pripravo ter programe za pripravnike. V program dodatnega izobraževanja bodo vključeni tudi drugi delavci, ki metalurška dela že opravljajo, nimajo pa ustrezne izobrazbe. Žal študija ob delu za poklic diplomirani metalurg ni, zato bodo skušali na tak način izobraževati kadre v bivšem Pumu.

Kot zadnje pa bo Litostroj od svojih štipendistov zahteval, da seminarske in diplomske naloge napišejo na podlagi problematike ali razvoja, ki ga potrebujemo v tovarni. Te naloge naj bi bile strokovna pomoč pri delu v tovarni v sklopu izobraževanja na posameznih šolah ali fakulteti. Ob tem, da bodo študentje imeli svoje študijske mentorje, jih bodo pri pisanju diplomske naloge dobili tudi v tovarni.

Tak celovit način dela pri izobraževanju in pridobivanju lastnega kadra, je v Litostroju vsekakor novost, ki pomeni svobodno, strokovno in napredno razmišljanje v programu ulitkov in modelov. Kratkoročno in dolgoročno to pomeni ustvarjanje lastnega močnega strokovnega kadra, ki bo že ob svojem prihodu v tovarno čutil pripadnost svoji delovni sredi. In tak način dela bi moral veljati za celo tovarno.«

ranem podjetju Litostroj želimo z njimi spremljati in obvladovati poslojni proces, posebej pa načrtovati zahtevne tehnološke postopke.

Kader, ki je za to potreben, imamo in ga bomo še pridobili. Zavedamo pa se, da bo vse to možno le, če bomo dosegli ustrezne rezultate. Livarna sive in specialne litine je področje, na katerem opažamo v zadnjem obdobju izrazito ekspanzijo. Tako so bile ob koncu leta 1989 na tem področju zmogljivosti polno zasedene, saj smo morali celo v podaljšanem delovnem času izdelovati ulitke za Metalno, Jugoturbino, za razne cementarne, za kemično industrijo itd.

V zadnjem obdobju opažamo tudi povečano zanimanje tujih kupcev predvsem iz Italije, Švice in Zvezne republike Nemčije, ki želijo zakupiti zmogljivosti livarne sive litine. Za naročnike iz Italije in ZRN smo že sklenili pogodbe za izdelavo poskusnih ulitkov. Gre za ulitke iz sive litine za delo obdelovalnih strojev,

Obvestilo upokojencem

Na svoji seji 18. 12. 1989 je novi odbor Aktiva upokojencev Litostroj (AUL) med drugimi vprašanji razpravljal o zamisli, da bi člane seznanil z velikimi možnostmi, ki jih nudi videotehnika v obogatitvi kulturnega življenja vsakega posameznika in še posebno upokojenca. Marsikateri upokojenec si v svojem življenju ob stalnem delu ter družini ni mogel privoščiti kulturno polnega življenja. Zelo bogat izbor video kaset z vseh področij (dobri filmi, opere, turistični obiski neznanih dežel in kultur, muzejev, življenje živali itd.) pa nam omogoča, da veliko izgubljenega nadoknadimo sedaj in si v miru ter po lastnem izboru ogledamo marsikaj zanimivega.

Prvo predavanje oz. razgovor s »tega« področja bo 6. februarja ob 17. uri v litostrojski Srednji tehnični šoli, soba št. 232.

Odbor AUL vabi vse upokojence Litostroja, ki jih ta stvar zanima, da se udeležijo prvega predavanja, kjer se boste seznanili z možnostmi nove videotehnike s ceno video naprav, z možnostmi nakupa, z načrti za delo na tem področju, z načrtovano banko video kaset ter s podobnimi vprašanji.

Na tem prvem predavanju se bomo dogovorili tudi o tečaju iz videotehnike, kjer boste več izvedeli o delovanju video naprav ter upravljanja z njimi.

Odbor AUL (Ludvik ŠARF)

Tradicionalni zaključek glasbene sezone

S tradicionalnim novoletnim koncertom se ne ponaša Dunaj ali pri nas Cankarjev dom, to lepo navado gojijo tudi glasbeniki v Litostroju, s čimer vsako leto omogočijo svojim zvestim poslušalcem spremljanje razvoja in rasti kvalitete tako Sindikalnega pihalnega orkestra kot Mešanega pevskega zbora. Ob upadanju količine raznih drugih proslav postaja ta novoletni koncert čedalje bolj pravzaprav edini stik glasbenih izvajalcev z litostrojsko publiko, zaradi česar je seveda še bolj zaželen. Občinstvo, ki je v četrtek, 28. decembra, napolnilo našo delavsko restavracijo, je samo po sebi dokaz za to.

Koncert se je začel z udarno skladbo pihalne godbe in z nagovorom povezovalca Marjana Kralja, ki je pozdravil vse navzoče in jim zaželel srečno novo leto, šablonskost voščila pa skušal preseči s šalo o Gorenjcih na Škotskem, da bi s tem napovedal skladbo »Škotska modrost«. Skladba, ki je sledila napovedi, sicer ni bila Škotska modrost, kot se je izkazalo kasneje, ampak je bila vseeno dobra in je ohranila poslušalce v veselem pričakovanju. Sledila je Kraljeva šala o Micki in Franceljnu in koruzi, nakar so godbeniki užgali »Veselo polko« in s tem nedvomno bolj stopnjevali razpoloženje kot predhodna šala.

S pripovedjo o Slovencih in o številnih lepotah Slovenije (saj veste: gore, doline, gozdovi...) se je Kralj trudil pripraviti teren za nastop Mešanega pevskega zbora, ki se je v tem prvem delu predstavil s sklopom pesmi, ubranih na skupno domoljubno noto. Slišali smo: »Slovensko deželo«, »Planinsko pesem«, »Pa se sliši« in vasovalsko »Pod ankičem«. Suvereno je vsoval solist Lojze Janežič. Nežno občutene in zapete pesmi so pomenile

dramaturško zanimiv kontrast zvočni prodornosti orkestra.

Po krajšem govornem delu, v katerem smo bili seznanjeni z osnovnimi podatki o Sindikalnem pihalnem orkestru in z njegovimi uspehi v lanskem letu (med katerimi je gotovo največji dosežek osvojitve zlate plakete in uvrstitve v prvo jakostno skupino), so nam godbeniki ponudili česnje z japonskih vrtov, seveda ne dobesedno, ampak v skladbi s tem poetičnim naslovom.

Na vrsti je bil nastop gostov. Iz glasbene šole v Slovenj Gradcu so pripotovali k nam profesor Viktor Poplas in njegovi učenci, ki sestavljajo citrarski trio. Zaigrali so nam »Po jezeru bliz Triglavu« in »Slišala sem ptičko pet« ter v nastopu pokazali še nekaj več od dobrega obvladovanja šolske snovi. Njihove skladbe so bile namreč zasnovane v precej zahtevni polifoniji, pa so vendarle zavzele zelo ubrano.

Valčku »Pod lipo« v izvedbi SPO, ki je bil zaigran tako, da je kar vabil k plesu, je sledila še ena poslastica — »Ambus polka«, ki so jo izvajali s pomočjo prave-

ga kovaškega nakovala. Solist na tem neobičajnem instrumentu pa je bil Branko Kovač (kot zanimivost naj dodamo še, da je Kovač tudi v resnici kovač), ki je dokazal, da se dobro spozna tako na instrumentalno kot na poklicno plat nakovala.

Vzdušje med publiko, ki ga je dvignila omenjena polka, pa se je še bolj razgelo med ponovnim nastopom Mešanega pevskega zbora, saj je tokrat uvrstil v svoj program nekaj novih skladb iz repertoarja popularne zborovske glasbe. To so bile: »Poročna koračnica« iz Smetanove Prodane neveste, »Zbor sužnjev« iz Verdijevega Nabucca, »Zbor ciganov« iz Verdijevega Trubadurja in na koncu še vodilna pesem iz filma »Mistralova hči«. Za instrumentalno spremljavo je poskrbel Borut Lesjak, pri Zboru ciganov pa se je na nakovalu izkazal tudi sam dirigent Marjan Stropnik. Zboru in še posebej njegovemu vodji Primožu Cedilniku veljajo vse naše čestitke, najprej k izbiri repertoarja in nato še k temu, da so uspeli v tako kratkem času naštudirati tako zahteven program (operni!), ki mu ni moč očitati skoraj nobenih pomanjkljivosti (mogoče to, da bi Zbor sužnjev moral zveneti malo bolj uporno in ognjevit). Tudi občinstvo je znalo ceniti kvaliteto slišnega in je nagradilo pevski zbor s hrupnim aplavzom.

Za intermezzo so spet poskrbeli citrarji z Beethovnovim Menuetom, nakar se je tudi Pihalni orkester izkazal še s popularnim repertoarjem, ko je s pravo mero sentimentalnosti zaigral »Pesem ptic trnovk« iz istoimenske nadaljevanke. Po svečani podelitvi šopkov pa so koncert zaokrožili še koračniški zvoki dobrega starega Straussa kot naš dolg dunajski novoletni tradiciji.

Koncert lahko označimo kot zelo uspešen in po meri raznovrstne publike, nekaj kritičnih pripomb bi si zaslužilo edinole Kraljevo povezovanje, ki je bilo kljub dolgoletni rutini pod nivojem, kakršnega so dosegli prav vsi nastopajoči glasbeniki.

J. K.

Ob letu osorej

Ob letu osorej se srečujeta ženska in moški iz dveh, značjsko si podobnih, zglednih zakonov. Srečno sta poročena in starša štirih otrok. Dobivata se leto za letom, v isti hotelski sobi San Francisca. Spoznala sta se povsem naključno in mimogrede — on na službenem potovanju in ona na poti k sorodnikom. Ona je uslužbenka, ki gre lepega dne ponovno v šolske klopi, postane mirovnica, kasneje poslovna ženska in končno stara lenuhinja, kot se sama opredeli. Tudi njemu se skozi čas spreminja položaj na družbeni lestvici; kot manjša riba v poslovnem morju odplava nekoč med male ljudi, sprejemajoč izročilo Daljnega vzhoda o srečnem, skromnem življenju. On zelo pazi na svoj ugled, boji se celo svojih lastnih (po njegovem) perverznih nagibov, medtem ko si ona zaradi takih reči prav nič ne beli las. In v obeh se čuti klasični ameriški način življenja.

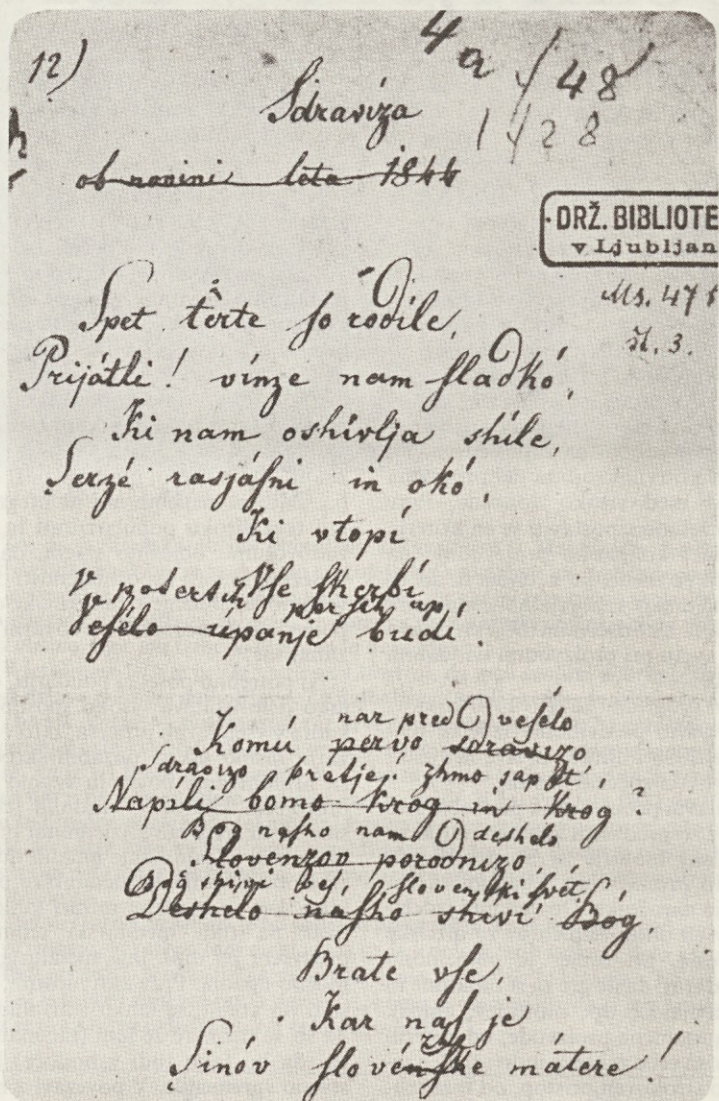
Bistvo njunih srečanj je ljubimkanje, včasih manj, včasih bolj uspešno. Da lažje prebijeta led, si čas skrajšujeta s pripovedovanjem dobrih in slabih zgodb o svojih zakonskih partnerjih, in slednje so skoraj vedno povod za to, da se spet znajdetata med rjuhami. Sem in tja pade beseda o službi ali nasvet za rešitev družinskih težav.

Izjemna igralka Polona Vetrh in Ivo Ban svoji vlogi pošteno igrata in sta zares odlična. Za predstavu pa ni boljšega prostora, kot je Okrogla dvorana Cankarjevega doma, saj v njej dobiš občutek, da si opazovalec resničnega dogajanja. Scena, ki predstavlja hotelsko sobo, je lepo urejena in razen nekaterih malenkosti ostane ves čas enaka. Prav tako so zelo dobri in posrečeni kostumi. Škoda le, da je nekaj pohištva (posebej stoječa svetilka) postavljenega tako, da gledalec zakriva pogled.

Kakorkoli že, ta lahkotna igra mi je bila všeč in me je dve uri zabavala. Draguljček je, rubinček, všeč avditoriju.

Jernej Lampič

Ob kulturnem prazniku vseh Slovencev

Objavljamo originalni rokopis Prešernove Zdravljice. Ob času nastanka so nanjo vplivale ideje francoske revolucije. V narodnoosvobodilnem boju in revoluciji je Zdravljica postala partizanska pesem. V lanskem letu pa smo jo Slovenci spontano sprejeli za svojo nacionalno himno, saj v svoji viziji humanejšee človeške družbe izključuje obstoj vsakršnega suženjstva — osebnega, razrednega in narodnega!

Mešani pevski zbor med izvajanjem svojega dela koncerta, medtem ko člani orkestra v zbranosti čakajo na svoj nastop. Nastopajočih je bilo res veliko...

...ampak občinstva je bilo še več! (Pravkar je zatopljeno v poslušanje milih zvokov citrarskega tria.)

Sožitje glasbenih in likovnih izraznih sredstev. Za sceno je tokrat poskrbela kar razstava slik Franca Kastelica, ki sicer krasi jedilnico že kak mesec. Objavljamo nekaj zapisov iz knjige vtisov:

— Nekatero slike so zares impresivne.

— Vse spoštovanje avtorju. Zelo sem ganjen, ker vsaka slika pomeni človeka.

— Slike so včasih mirne, filozofske, največkrat čisto razviharjene, v sredini pa kraljujejo ženske kot ustvarjalčeva inspiracija.

Lepota na dva načina

V drugi polovici novembra in v začetku decembra smo imeli v litostrojski restavraciji priložnost občudovati razstavo likovnih del dveh avtoric, ene domače in ene gostujoče: Estere Lampič iz Litostroja in Katarine Belavič iz Svilenita. Povezuje ju ne le to, da sta nekdanji sošolki s šole za oblikovanje, ampak imata tudi številne druge stične točke, — kot nagnjenje do sprehodov v naravi, ljubezen do rož, do šopkov v vazah, do vseh drobnih stvari, ki nam oplešujejo življenje.

Vendar pa vsaka avtorica goji svojo lastno likovno tehniko: Estera akvarele, Katarina pa patele. Tako je posebno zanimivo opazovati, kadar se obe lotita istega motiva (npr. Klivija v loncu), pa ga obdelata vsaka na svoj specifičen način, in sicer ne samo v tehniki, ampak tudi kar se tiče občutja in atmosfere. Esterini akvareli so bolj svetli, zračni, prosojni, učinkujejo lahkotneje in tudi bolj veselo. Katarina ima raje bolj močne, nasičene barve, ki učinkujejo razkošno, včasih pa tudi nekoliko težko in otožno (npr. Modre zvončnice, ki jim dela družbo zimzelena rastlina na zelo temnem ozadju). Esterine krajine so pretežno v zelenih odtenkih, medtem ko Katarina uporablja bogate zlato rjave, rumene in rdeče jesenske barve.

Obe se izražata v realističnem slogu, ki je v oblikovno tehničen smislu profesionalno dovršen in brez pomankljivosti. Kdaj pa kdaj je ta realizem tako življenjsko resničen, da že prehaja v hiperrealizem (npr. pri Katarininem Tihožitju z zelenjavo, kjer sta paradižnik in čebula tako pristna, da bi človek kar ugriznil vanju, ali pri Esterinem Tihožitju s cinijami, kjer je nežni komarčkov cvet tako prepričljiv, da bi nanj gotovo sedla kakšna žuželka, če bi se nahajala v jedilnici).

To je lepa, umirjena, elegantna umetnost, kjer je vse premišljeno komponirano, dovršeno, kjer ni ničesar odveč. Vendar pa so še boljše tisti Esterini akvareli, ki učinkujejo kot da bi bili narejeni na hitrico.

Po ogledu razstave je obiskovalec dobesedno nasičen z lepoto, kar dokazujejo tudi številni zapisi iz knjige vtisov, od katerih smo izbrali le nekatere:

— Razstava pomeni pravo pašo za oči in vzbuja vrsto prijetnih občutij.

— Privlačnost razstave je motivna raznolikost, s tem da se nekateri motivi pri obeh avtoricah ponovijo.

— Volim slike i slikarke.

— Občudujem ljudi, ki znajo v svetu najti tisto lepoto, ki je mnogi sploh ne vidijo, in ki znajo to lepoto ohraniti za vedno.

— Ni je boljše zabave, kot če se igraš in ko vsi mislijo, da je tako prav. — ...Slike so polne svetlobe ... poživljajo mračnost prostora in dokazujejo, da tudi med Litostrojcanci žive umetniške duše, ki niso vpete le med svojo redna opravila.

J. K.

Kdo so prosilci za stanovanja

Delavci v strokovni službi in člani komisije za stanovanjske zadeve podjetja smo se konec decembra preteklega leta oddahnili. S potrditvijo prednostne lestvice za dodelitev najemnih stanovanj na komisiji smo namreč zaključili težko in dolgotrajno delo, ki ga je bilo potrebno pred tem opraviti. 178 uvrščenih upravičencev na prednostni lestvici je dovolj zgovoren podatek, ki potrjuje to trditev.

Pripravili smo strokovne podlage za točkovanje, pregledali vse predložene dokumente, si ogledali stanovanjske razmere in z vso resnostjo in odgovornostjo opravili točkovanje. O res odgovornem in objektivnem delu govori podatek, da je upravičenih pritožb delavcev na objavljeno prednostno lestvico zelo malo.

Med delavci, ki se pritožujejo na točkovanje za uvrstitev na prednostno lestvico, je namreč tudi nekaj takih, ki ob vsakem razpisu po objavi prednostne lestvice preprosto niso zadovoljni z uvrstitvijo, ker jim ta ne daje nobenih realnih možnosti za rešitev stanovanjskega vprašanja. Drugi pa šele po objavi prednostne lestvice ugotovijo, da niso izkoristili vseh možnosti, ki jim jih daje pravilnik. Dostava nekaterih dokumentov (zdravniška spričevala, potrdila socialnih služb ali sklep samoupravnega organa podjetja zakonca o dodelitvi soudeležbe) namreč niso pogoj za uvrstitev na prednostno lestvico.

Kot je že v začetku omenjeno, se je na prednostno lestvico za dodelitev najemnih stanovanj, ki je po reorganizaciji v lanskem letu le ena za podjetje, uvrstilo 178 upravičencev, 20 prosilcev pa se ni uvrstilo. Najpogostejši razlog za izpad je bil ta, da delavec ni predložil vseh zahtevanih dokumentov, pri dveh primerih pa je bilo pri ponovnem ogledu stanovanjskih razmer brez predhodnega obvestila ugotovljeno, da se je prosilec z naslova odselil.

Ker se verjetno marsikdo ob objavi prednostni lestvici za dodelitev najemnih stanovanj vprašuje, kakšna je struktura delavcev, ki so se prijavili na razpis, podajamo nekaj osnovnih podatkov o uvrščenih. Le ti nas pravzaprav ne presenečajo, saj so odraz rezultatov že obdelanih podatkov o rešenosti stanovanjskega vprašanja zaposlenih, ki smo jo opravili v lanskem letu.

Glede na stanovanjski status so podatki naslednji:

— podnajemniki poročeni (kar predstavlja tudi daleč največji delež od vseh uvrščenih)	76 ali 43
— poročen stanovalac samskega doma z družino v Ljubljani	4
— poročen pri starših ali sorodnikih kot uporabnik stanovanja	18
— poročen stanovalac samskega doma z družino v drugem kraju	6
— živi v prostorih za začasno bivanje baraka, soba	29
— stanovalac samskega doma — samski	8
— podnajemnik — samski	1
— nezakonita vselitev	6
— samski pri starših	3
— imetniki stanovanjske pravice	27
	178

Drug zanimiv podatek je izobrazbena struktura uvrščenih:

Stopnja izobrazbe	Št. delavcev	Odstotek od vseh uvrščenih
— brez šol	1	0,6
— nedokončana osnovna šola	35	19,7
— osnovna šola	66	37,1
— šola za specializirane delavce	4	2,2
— poklicna šola	49	27,5
— srednja šola	20	11,2
— I. stop. fakult. ali viš. šola	3	1,7
SKUPAJ:	178	100

Glede na število družinskih članov je struktura uvrščenih naslednja:

Št. druž. članov	Št. uvrščenih članov
1	13
2	24
3	78
4	52
5	10
7	1
Skupaj:	178

Od uvrščenih je 8 samohranilcev, to pomeni, da le eden od staršev živi skupaj z otroki.

V 13 primerih je zakonec uvrščenega prosilca nezaposlen, v 10 primerih pa je zakonec prav tako zaposlen v Litostroju.

Niti malo ni spodbuden podatek, da je:

— povprečna skupna delovna doba uvrščenih na prednostni lestvici 11,03 leta in

— povprečna delovna doba dosežena v Litostroju 9,2 leti.

Zanimiv podatek je tudi ta, da je od 178 upravičencev 96 ali 53,9% tistih, ki do sedaj niso menjali zaposlitve in so vso delovno dobo dosegli v Litostroju.

Pri teh podatkih pa je še najmanj razveseljivo dejstvo, da pričakujemo izpraznitev največ 15 manjših stanovanjskih enot iz obstoječega fonda litostrojских stanovanj, ki jih bo mogoče dodeliti upravičencem po prednostni lestvici. Novih stanovanj ne bomo kupovali, saj za to nimamo finančnih sredstev.

D. P.

Anton Lotrič, dolgoletni strokovnjak za montiranje in preizkušanje črpalne opreme, je prejel red dela s srebrnim vencem. (Foto: T. Š.)

Državni odlikovanci

Tik pred koncem lanskega leta, je imel naš delavski svet svečano sejo, na kateri so podelili državna odlikovanja petnajstim Litostrojčanom.

Seja se je začela z daljšim nagovorom generalnega direktorja, v katerem je v grobih črtah orisal leto, ki se je iztekalo, v nadaljevanju pa je govoril tudi o naših možnostih in načrtih za leto 1990. Za minulo leto je ugotavljal, da je bila realizacija slabša kot smo predvidevali, pa tudi slabša kot v letu pred njim. Res je, da so temu botrovali nekateri povsem objektivni dejavniki, kot npr. dolgovi kupcev, hkrati pa je vseeno poudaril, da bi lahko naredili več, če bi dvignili produktivnost. O bilanci za leto 1989 pa je menil, da bi bila ob uresničitvi nekaterih predpostavk in predvidevanj (ki so se nanašala predvsem na plačilo že končanih poslov) lahko pozitivna. Poudaril je tudi, da smo uspeli pomembno zmanjšati svoje dolgove, kar predstavlja precejšnjo investicijo in pridobitev za naše nadaljnje poslovanje, kot tudi reorganizacijo, ki smo jo izpeljali v letu 1989 in katere očitnejši rezultati bodo vidni šele letos in kasneje.

V letu 1990 nas po njegovih besedah čakajo pomembne naloge in veliko dela — predvsem realizacija plana, tržna prodornost in agresivnost ter poslovni pristop in obnašanje celotnega podjetja. Prisiljeni bomo še bolj racionalizirati proizvodnjo, dvigniti produktivnost ter zmanjšati stroške poslovanja. V zvezi s tem je omenil (pre)številnost zaposlenih v podjetju, predvsem njihovo neustrezno strukturo, ki ne omogoča, da bi jo razrešili zgolj s premeščanjem in prekvalificiranjem, tako da bodo nujni radikalnejši (in manj priljubljeni) ukrepi. Temu uvodnemu govoru je sledila podelitev odlikovanj, ki sta jih ob pomoči Irene Mav razdelila naš generalni direktor Jože Šlander in predsednik Skupščine občine Ljubljana Šiška Otmar Zorn.

Državna odlikovanja je v letu 1989 prejelo 15 Litostrojčanov: Henrik BRATKOVIČ (red republike z bronastim vencem), Janez VIRAG (red zaslug za narod s srebrno zvezdo), Matevž GOLOB, Franc JENKO, Franc LANGERHOLC, Anton LOTRIČ, Anton PAPEŽ, Danilo PEČAR, Pavle PETEH, Jože PEZDIRC, Marija SAJK, Ivan TORKAR, Jože URH (vsi red dela s srebrnim vencem), Jovan DEGENEK in Stan-ka JOVIČIČ (medalja zaslug za narod).

V imenu odlikovancev se je zahvalil Henrik Bratkovič. Govoril je o očitnem dejstvu, da strojna industrija v Jugoslaviji ni v zavirljivem položaju, saj se je zaradi pomanjkanja financ zmanjšala investicijska izgradnja, poleg tega pa je začel zaradi zunanjetrgovinskega primanjkljaja usihati izvoz na klirinški trg. Tem zaključkom pa je postavil nasproti trditev, da takšna krizna obdobja lahko preživijo le najsposobnejši — s hitrim prilagajanjem proizvodnje tržnim zahtevam. Med takšna trdoživa podjetja spada tudi naše, ki se je s svojim strokovnim potencialom vedno znalo prilagoditi in premagovati trenutne težave.

Kot garancijo za večjo uspešnost Litostroja v letu 1990 je navedel reorganizacijo, dobre programe proizvodnje, predvsem pa ogromno energijo in voljo vseh zaposlenih.

Zaključil pa je z objlubo, da bodo odlikovanci tudi v prihodnje prispevali vse svoje znanje in moči, da bo Litostroj čimbolj uspešno izpolnil začrtane cilje. S tem se bodo tudi na najboljši način odločili za izkazano priznanje.

t. š.

V imenu nagradencev se je za prejeto priznanja zahvalil Henrik Bratkovič. (Foto: T. Š.)

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj Ljubljana, Djakovičeva 36 izhaja enkrat mesečno v času od 20. do 30. v mesecu (občasno s posebnimi prilogami) v nakladi 5700 izvodov. Izdaja ga delavski svet delovne organizacije, ureja pa odbor za obveščanje (časopisni svet) pri delavskem svetu delovne organizacije in uredniški odbor: predsednik Vukoslav Živković in člani: Vjekoslav Jantol, ing. Mirko Čepuran, dipl. ing. Mira Šček, Slobodan Nikolić, ing. Silvan Štokelj, Radenka Kovačić,

dipl. prav. Dubravka Krneta in odgovorni urednik Karel Gornik, glavna urednica Marijana Meglič, tehnična urednica Estera Lampič, novinar dipl. soc. Anton Škrjanec, lektorica prof. Vesna Tomc. Tel. uredništva 558-341 (h. c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Glasilo redno izhaja od januarja 1960, od junija 1976 pa je tudi ustrezno registrirano pri pristojnem republiškem komiteju za informiranje in je s sklepom 421 - 1/72 oproščeno prometnega davka. Poštnina plačana pri pošti 61102 Ljubljana. Naslovniki prejema glasilo brezplačno.

»ADMINISTRATIVNE PRIDOBITVE — ODPRTOST V EVROPO«

V novoletni številki časopisa pišete o nabavi električnih pisalnih strojih kot napredku v »administrativnih pridobitvah« — to velja seveda že v 19. stoletju.

Vprašam se, kje so finančniki izbrskali denar za plačilo teh strojev, če pa ni denarja za nakup svinčnikov, kemičnih svinčnikov, vložkov za kemične svinčnike, flomastrov, selotejpa, radirk itd.?

Že pol leta ne dobimo nobenega niti osnovnega pisarniškega materiala. Mogoče je res, da je kateri kemični svinčnik »odrajal« za privatno pisanje, vendar jih ni bilo toliko, kot nas sedaj želijo prikrajšati.

V tridesetih letih kolikor sem v Litostroju, smo imeli tudi že osemdesetodstotne plače, vendar za svinčnike se je še našel kakšen dinar.

Enega »administrativnega« delavca naj za dva dni ne pošljemo na službeno pot, pa bo tudi denar za svinčnike!

Tac.

Odmevi na novoletno prilogo

Z novoletno številko časopisa smo želeli naše bralce razvedriti in razbremeniti, zato smo izdali posebno prilogo, ki je bila prav zaradi izmišljenih tem tudi grafično in barvno drugače oblikovana.

Kolikor smo uspeli dobiti odmevov na to številko, smo lahko sklepali, da so bili bralci zadovoljni. Prišlo pa je tudi do nekaj prav simpatičnih nespornostov.

Najprej nas je klical nek delavec iz tovarne, ki ga je najbolj zanimalo, če je fotografija dekleta za naslovnico, ki naj bi služila kot spodbuda našim dekletom, res fotografija kakšne zaposlene Litostrojčanke. Ne vemo, če je hotel tudi njen naslov, ampak ravno zato, ker to ni Litostrojčanka, si je pri stavi prislužil gajbo piva. Litostrojčanke hodijo naokrog malce bolj oblečene (vsaj okoli novega leta).

Do nespornostov je prišlo tudi pri objavljenih pesmih. Ker jih nismo podpisali z imeni avtorjev, smo najbrž naredili vtis, da smo tudi pesmi napisali sami v uredništvu. Res pa je, da smo jih dobili že pred davnimi časi za objavo, a do tega vse doslej ni prišlo.

No pa še zadnji odmev na prilogo, ogorčeno pismo naše bralke, ki se je jezila nad nakupom novih pisalnih strojev. Najbrž ni razumela, da se iz vsega samo norčujemo in da smo objavili fotografijo več kot deset let starega pisalnega stroja, ki pa ga predstavljamo kot najnovejši dosežek tehnike. Žalostna resnica je namreč ta, da v Litostroju večinoma pišemo na odpisanih pisalnih strojih in da za nabavo nove biro tehnike že dolgo ni nobenega denarja.

Toliko o tem. Upamo, da nismo bili preveč prisiljeno duhoviti in da ste se ob prilogi vendarle vsaj malo nasmejali!

Odšli so v pokoj

V invalidski pokoj je odšla Terezi-ja GOLE, skladiščnik — manipulant v PPO.

V Litostroju se je zaposlila leta 1981. Bila je dobra sodelavka. Kljub želji, da bi še ostala

med nami, ji njeno slabo zdravje tega ni dopuščalo. Za njeno delo se ji iskreno zahvaljujemo in ji želimo, da bi še dolgo uživala miren pokoj.

Sodelavci

V novembru je odšel v pokoj naš sodelavec Borut NAROB. Po končani litostrojški šoli leta 1980 se je zaposlil kot ključavničar v programu Proizvodnja preoblikovalne opreme. Zaradi zdravstvenih razlogov je bil premeščen na

dela in naloge skladiščnika — manipulant, kjer je delal vse do predčasne upokojitve. Zahvaljujemo se mu za ves trud, obenem pa mu želimo še veliko zadovoljnih in zdravih let.

Sodelavci iz PPO delavcev si je pridobilo znanje na področju varjenja prav od njega, saj je bil vreden in marljiv delavec.

Z leti je njegovo zdravje opešalo. Zaradi zdravja je bil premeščen za skupinovodjo transportiranja, nato pa je bil vse do upokojitve inštruktor mladim delavcem. Zahvaljujemo se mu za ves trud, obenem pa mu želimo še veliko zadovoljnih in zdravih let.

Sodelavci iz PPO

V novembru lanskega leta smo se poslovili od našega sodelavca Riharda Lorbeka, ki je zaradi boleznih odšel v invalidski pokoj. Riko, kakor smo ga klicali, je začel svojo poklicno pot v Litostroju 1963. leta in je ostal Litostroj zvest ves čas svoje delovne dobe. Prišel je v Livarno kot kontrolor in se tako srečal in spoznal s problemi kakovosti. Pozneje, leta 1973, je svoje delovno mesto zamenjal in prišel v računalniški center,

kjer je delal do konca kot programer. Tudi tu je ostal zvest svoji začetni stroki — kakovosti, saj je delal na področju prijave škode. Ob odhodu v pokoj nam je zapupal, da je bil zadovoljen s svojim delom na področju kakovosti in je vesel, da je spoznanje o pomembnosti kakovosti doseglo tako široko nivo, saj je danes ena od strateških usmeritev našega podjetja.

Rika se bomo vsi spominjali tudi kot zelo dobrega šahista, saj je na raznih sindikalnih tekmovanjih uspešno branil litostrojске barve.

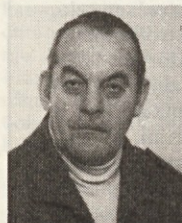
V pokoji mu želimo čim več zdravih in zadovoljnih let.

Sodelavci iz sektorja SIO

ZAHVALA

Ob moji 50. letnici se vsem sodelavkam in sodelavcem programa PPO iskreno zahvaljujem za čestitke in darila, ki so mi dragocen spomin na vse vas.

Janez MARINČEK

V invalidski pokoj je odšel Jakob KARMEK, inštruktor v programu PPO.

V Litostroju se je zaposlil leta 1976 kot VKV varilec. Njegovo obdobje v Litostroju je bilo zelo plodno. Mnogo mlajših so-

Požrtvovalno vlečenje vrvi (za vsako ceno moramo zmagati!) (Foto: Kabaj)

REZULTATI ŠPORTNEGA TEKMOVANJA UPOKOJENCEV V PORTOROŽU (25. do 27. 9. 1989)

Ribolov:

1. mesto	Franc KOVAČIČ
2. mesto	Ivo ŠNAJDER
3. mesto	Janez PAPIČ

Napihovanje balonov:

1. mesto	Jožefa JERMAN
2. mesto	Viktor TOMAŽIČ
3. mesto	Boris TERTNIK

Plavanje:

— ženske:	1. mesto	Marta TERTNIK
	2. mesto	Alda RAZPOTNIK
	3. mesto	Sonja HOBEL
— moški:	1. mesto	Rudi STANEK
	2. mesto	Albin FORTE
	3. mesto	Anton NOVAK

Kegljanje: — 10 lučajev na polno

— moški:	1. mesto	Rudi STANEK	57 kegljev
	2. mesto	Ivan TUŠAR	57 kegljev
	3. mesto	Lado ČADEŽ	55 kegljev
— ženske:	1. mesto	Julka PETELINŠEK	38 kegljev
	2. mesto	Marjeta MAU	28 kegljev
	3. mesto	Zofija DEŽUTELJ	26 kegljev

Pred tekmovanjem v plavanju

E. Lampič: Belo pričakovanje

V decembru 1989 je bil invalidsko upokojen Esad Šabič. Delal je na področju navezovanja in transportiranja v obdelavi HE. V Litostroju

se je zaposlil leta 1979. Pred dvema letoma je zbolel in ker se mu zdravstveno stanje ni izboljšalo, je bil upokojen s komaj 34 leti.

Sodelavci so ga izredno spoštovali, ker je bil vreden in marljiv. Želimo mu ozdravitve in veliko prijetnih let v krogu družine in prijateljev.

Sodelavci

ZAHVALE

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem PE HEO — pločevinarna za lepo darilo, ki mi bo trajen spomin. Pri nadaljnjem delu jim želim še veliko uspeha.

Marta BUNIČ

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem TISKARNE za pristrčno povabilo, dobro razpoloženje in polno obložen mizo dobrot ob slovesu starega leta.

Vsi upokojenci tiskarne Litostroj

ZAMENJAVE STANOVANJ

3-sobno neogrevano stanovanje s telefonom v izmeri ca. 70 m² uporabne površine v III. nadstropju na Djakovičevi cesti, ki sestoji iz:

— kuhinje, — shrambe, — treh sob, — kopalnice, — WC, — predsebe, — dveh velikih balkonov, — zidane kleti v izmeri ca. 25 m², — souporabe sušilnice

ZAMENJAM

za 1 1/2-sobno ogrevano stanovanje v nižjem nadstropju. Zamenjava stanovanj bo opravljena spomladi 1990.

Pisne ponudbe pošljite v Kadroviški sektor, stanovanjski oddelek Djakovičeva 36.

Komfortno enosobno stanovanje v visokem pritličju v Dravljah zamenjam za večje — lahko tudi nekomfortno. Informacije dobite na telefonu 13-22.

Naše krave niso svete, se pa križamo, ko kupujemo skuto.

ZAHVALE

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta Alojza Kačiča se iz vsega srca zahvaljujem vsem sodelavcem Litostroja, ki ste ga tako množično pospremili k njegovemu zadnjemu domu. Hvala za podarjeno cvetje in denarno pomoč. Še posebej se želim zahvaliti nekdanjim moževim sodelavcem iz preizkuševalnice (HEO) in nekdanjim sošolcem iz IKŠ, Marjanu Pihlerju pa za izrečene besede ob grobu. Iskrena hvala tudi Karlinci Cigaletovi za nesebično pomoč v težkih trenutkih. Hvala sodelavcem in vodstvu enote ZSE za vsestransko razumevanje in pomoč ob boleznih mojega moža, pihalni godbi Litostroj ter prijateljem iz HE Varaždin. Hvala zdravnici dr. Jožici Zabukošek iz obratne ambulante za obiske moža na domu.

Vsem še enkrat iz srca hvala Danica Kačič s sinovima

Ob mnogo prezgodnji izgubi mojega dragega moža in očeta Marinka MARKOVIČA se za izrečeno sožalje, darovano cvetje, spremstvo na njegovi zadnji poti in denarno pomoč iskreno zahvaljujem moževim sodelavcem iz PZO, sodelavcem sina iz PPO in mojim sodelavcem iz Obdelave. Prav lepa hvala tudi godbi Litostroj in IO OOS za lep in pretresljiv poslovljni govor.

Posebno bi se rada zahvalila zdravstvenemu osebju litostrojске ambulante za skrb, nego in razumevanje ob težki in nezdravljivi bolezni.

Žena Gera, sin Marinko in hči Andreja

Ob smrti najinega brata Vinka KERSMELJA iz Tacna se iskreno zahvaljujem litostrojškemu kolektivu za pozornost. Vsem pristrčna hvala!

Brata Franc in Ivan ter drugo sorodstvo

Ob nenadni in boleči smrti najinega sina Franca LASIČA se iskreno zahvaljujem sodelavcem, prijateljem in znancom, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Pristrčna hvala velja posebno njegovim sodelavcem iz VETA za cvetje in iskrene poslovljne besede, hvala tudi pihalnemu orkestru Litostroj in izvršnemu odboru sindikata VET.

Žalujoči: mama Ivanka
oče Franc
in brat Zlatko

Ob smrti mojega moža, očeta in deda Milana MILANIČA (ZSE) se kolektivu, samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam iskreno zahvaljujem, za vse kar ste nam dobrega storili v teh težkih trenutkih, izrazili sožalje, darovali cvetje in denarno pomoč ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala tovarišema, ki sta zaigrala »Tišino« in se tako še zadnji-krat poslovila od njega. Še enkrat vsem in vsakomur iskrena hvala.

Žena Ivanka Milanič, otroci
Željka, Milan in Bojan

SODELAVCEM V SLOVO

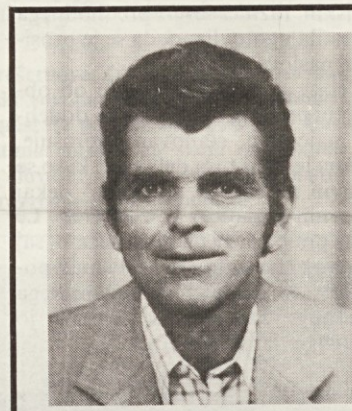

Novembra smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Lojzeta Kačiča. Zaradi boleznih je junija odšel v predčasni pokoj. Takrat smo vsi upali, da je že premagal zahrbtno bolezen — toda usoda je hotela drugače. Odšel je za vedno, za njim pa je ostala praznina.

V 34 letih dela v Litostroju je od mladega strokovnjaka ključavničarja postal eden največjih strokovnjakov na področju turbinske regulacije. Njegovo strokovnost so poznali in cenili na vseh koncih naše domovine ter tudi v tujini. Svoje bogato znanje in izkušnje je nesebično prenašal na mlade sodelavce. Leta 1971 je prejel visoko državno odlikovanje RED DELA s srebrnim vencem. Mesto Kavadarci ga je imenovalo za častnega občana mesta.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Sodelavci

V novembru 1989 smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Marinka MARKOVIČA, varilca v PE HEO — pločevinarna. Za njim je ostalo prazno delovno mesto, ugasnilo je svetlikanje plamena izpod elektrod, tako kakor je ugasnilo njegovo življenje.

In vse zopet teče dalje, vendar njegovih pridnih rok ni več, da bi poprijele za delo.

Samo dolga žalostna vrsta znancev, prijateljev in sodelavcev je ob zadnjem slovesu kazala na to, kako živ je spomin nanj in kako ga pogrešamo.

Sodelavci iz PE HEO — pločevinarna

V 59. letu življenja nas je za vedno zapustil dolgoletni sodelavec Anton HOČEVAR, navezovalac v PE HEO — pločevinarna.

Presunila nas je vest o prometni nesreči in še huje o prerani smrti.

Obrat predobdelave bo pogrešal njegove delovne roke, v spominu nam bo ostal kot dober delavec in prijatelj.

Sodelavci iz PE HEO — pločevinarna

PREMALO JIH POZNA MO

Rada pišem

To je naslov nove rubrike v našem časopisu, v kateri se bomo vsak mesec pogovarjali z zanimivimi Litostrojčani, z ljudmi, ki jih dobro poznamo po njihovem delu v tovarni, manj pa vemo o njihovih interesih in nagnjenjih doma, v prostem času.

Vemo, da je med nami mnogo takih ljudi, o katerih bi bilo vredno pisati. Tako bomo razkrivali, da so mnogi Litostrojčani vsestranski, da niso le dobri delavci in strokovnjaki, temveč tudi pesniki, pisatelji, igralci, glasbeniki, pevci, vrhunski športniki, lovci, iznajditelji, zbiralci in še in še. Nekaj takih ljudi že poznamo, o nekaterih pa nam boste sporočili vi, dragi bralci (in to kar v uredništvu časopisa). Prepričani smo, da bo na ta način rubrika postala naša in vaša, da jo boste radi brali. Tako bomo skupaj še bolj spoznavali naše sodelavce.

V. T.

PETJA FAJDIGA-SEVER

Za prvo sogovornico sem si izbrala Petjo Fajdigo-Sever, ki je Litostrojčanka že osem let in je vzgojiteljica v domu učencev naše Srednje šole tehniških strok. Zaradi tega je verjetno manj znana širokemu krogu litostrojskih delavcev, dobro pa jo pozna kar nekaj generacij tistih Litostrojčanov, ki so med šolanjem bivali v našem domu. Poznajo jo kot dobro vzgojiteljico, tako, ki se zna približati mlademu človeku in ki v učencu ne vidi le številke, temveč osebnost, v njem hoče najti tisto več in vesela je, kadar ji to uspe. V mnogih življenjskih zgodbah dijakov najde tudi snov za svoje pisanje. Tako je letos v Prosvetnem delavcu in tudi v našem časopisu objavila nekaj člankov o življenju in delu naših dijakov; napisani so bili z veliko mero človečnosti do teh otrok in na način, ki razkriva tudi umetniški dar.

Petja je zelo prijetna sogovornica. Po rodu je Ljubljankanka; po končani gimnaziji se je odločila za študij psihologije in pedagogike, vendar ga ni čisto dokončala. Nato je nekaj let poučevala psihologijo in pedagogiko na srednjih šolah in se je v tej vlogi počutila zelo prijetno. Po prihodu v Ljubljano se je zaposlila kot vzgojiteljica v našem domu učencev. Vmes je službo za nekaj časa prekinila in

odšla skupaj z možem v Budimpešto, sedaj pa je nekaj let znova pri nas.

Prosila sem jo, naj mi pove nekaj več o sebi, o svojih interesih in delu poleg službe. »V življenju je večkrat drugače, kot bi si človek želel — ali pa si morda želi preveč,« je začela pogovor. »Moja tiha želja je bila, da bi postala ilustratorka, saj sem silno rada slikala. Zato sem tudi končala Robbovo slikarsko šolo, ki jo je vodil profesor Slapernik, žal pa nisem bila sprejeta na likovno akademijo. Rišem zdaj le še poredko,« mi je pripovedovala, medtem ko je kazala risbe in skice iz mladih let.

V mladih letih je tudi pisala pesmi, in to tako dobre, da so ji jih objavljali v Mladini, v literarni prilogi Mlada pota.

Razgibajmo življenje

Tole geslo naj nam bo vodilo tudi v zimskih mesecih, ko že po navadi več lenarimo v foteljih pred televizorji. Zima nam s smučarskimi stroški krepko prizanaša, zato pa si moramo prizadevati, da naše življenje in telo (pa tudi duha) razgibamo malo drugače.

Spet nam bo na voljo drsanje in plavanje v hali Tivoli. Kot v preteklih letih bomo lahko plavali in drsali v terminih, ki so objavljeni v dnevniških časopisih, zaradi varčevalnih razlogov pa prost vstop velja le za zaposlene delavce Litostroja in nič več še za enega svojca. Dodatna novost je še ta, da imajo ženske iz Litostroja poleg prostega vstopa v bazen še brezplačno savno. To je vsekakor ugodnost, ki jo je vredno in zdravo izkoristiti!

Za rekreativno plavanje, drsanje in savnanje torej le tovarniško izkaznico, zato brž v Tivoli. Brezplačne vstopnine bodo veljale le do pomladi oz. do preklica, o čemer vas bomo pravočasno obvestili.

J. Š.

Streleške novice

V zimsko sezono 1989/90 smo štartali s pričakovano zmago naše sindikalne vrste. Na ekipnem in posameznem prvenstvu občine Šiška smo sodelovali z dvema moškima in eno — že po tradiciji — nepopolno žensko ekipo.

Organizatorju — občinski strelski zvezi Ljubljana—Šiška se je prijavilo 13 moških ekip. Naša prva ekipa je — kljub temu, da ni bila v najmočnejši sestavi, zmagala s prednostjo 17 točk. Druga vrsta pa je pristala na zelo dobrem 4. mestu.

Med posamezniki sta se izkazala naša tekmovalca Robert Peterlin s 1. in Janez Mrkun s 3. mestom. Med posameznicami pa je naša tekmovalka Nevenka Strnad segla po bronastem priznanju, Irena Krevs pa je bila sedma.

Rezultati ekip:

1. LITOSTROJ I. — 716 krogov
2. DOM JLA — 699 krogov
3. KS LJUBO ŠERCER — 686 krogov
4. LITOSTROJ II. — 641 krogov
5. DO IMP ČRPALKE — 629 krogov

Posamezniki:

1. Robert Peterlin LITOSTROJ I. — 187 krogov
2. Dejan Naumovič DOM JLA — 182 krogov
3. Janez Mrkun LITOSTROJ II. — 182 krogov
4. Vjeran Burič KS LJUBO ŠERCER — 178 krogov
5. Stane Krelj DO COLOR — 178 krogov

Posameznice:

1. Vesna Premovič BORIS KIDRIČ — 177 krogov
2. Polona Sladič BORIS KIDRIČ — 176 krogov

3. Nevenka Strnad LITOSTROJ — 173 krogov

Tekmovanje v počastitev dneva republike smo se udeležili s tremi tričlanskimi ekipami, ki pa smo jih sestavili z mlajšimi tekmovalci, ki si šele nabirajo potrebne izkušnje. Z ozirom na dosežene rezultate vidimo, da bodo lahko kaj kmalu zamenjali »staro gardo«.

Ekipa:

1. TABOR 69 — 529 krogov
2. PROLETER — 524 krogov
3. LJUBO ŠERCER — 519 krogov
4. LITOSTROJ I. — 519 krogov
5. BARLE AVGUST—AMBROŽ — 512 krogov
7. LITOSTROJ II. — 503 krogov
10. LITOSTROJ III. — 488 krogov

Posamezniki:

1. Rado Nevenkič LITOSTROJ — 183 krogov
2. Drago Blanuša BARLE AVGUST — 182 krogov
3. Gregor Pavlič PROLETER — 181 krogov
4. Aleksander Lilik TABOR 69 — 179 krogov
5. Franc Erjavec TABOR 69 — 177 krogov

Na tem tekmovalstvu je sodelovalo 19 ekip in 53 posameznikov.

Strelska sekcija Litostroja deluje v domu učencev SŠTS na Djakovičevi 59 ob torkih in četrtkih od 13.30 dalje.

J. Grom

Kot študentka je pred skoraj tridesetimi leti sodelovala tudi v literarnem klubu, iz katerega so izšli mnogi znani pesniki in pisatelji. V tistem času si je tudi želela, da bi postala novinarka. A okoliščine ji niso dovoljevale več kot to, da je pisala v lokalne časopise, zdaj pa objavlja članke v Prosvetnem delavcu. Tudi naši bralci so že imeli priložnost prebrati njeno pisanje v litostrojskem časopisu.

Vendar to ni tisto, kar bi jo notranje popolnoma zadovoljevalo. Iskala je tisto nekaj v sebi, kar je čutila že od mladih let, in tudi profesorica slovenščine v gimnaziji ji je rekla, da ima pisateljsko žilico. Vendar je njeno pero dolgo počivalo. Kot ženska je bila vsa leta preobremenjena z družinskimi nalogami. »Kako zelo malo časa ostane človeku zase!« zavzdihne. Zdaj, ko sta otroka odrasla v zrelo fanta, se lahko bolj posveti sama sebi. Že v tistih letih na Madžarskem je začela pisati v tamkajšnji časopis za slovensko in srbohrvatsko narodno manjšino Naše novine. Na slovenski strani je začela objavljati zgodbi v nadaljevanjih — bile so to prirčne resnične zgodbe o ježku, ki ga je sin Saša pobral na cesti in prinesel k hiši. Po povratku v Ljubljano je avtorica te zgodbe nekoč pokazala uredniku otroške revije Kurirček in glej — navdušili so se zanje in jih začeli objavljati v nadaljevanjih. Bile so zelo lepo sprejete med mlajšimi bralci, katerim so pač namenjene, zato se je založba Borec odločila, da te zgodbe izda tudi v knjigi. Tako je lanskega decembra v zbirki Liščki izšla knjižica Petje Fajdiga-Sever JEŽEK NA PARKETU z ilustracijami Alenke Sottlar in v nakladi 5000 izvodov, kar je izredno veliko za slovenski knjižni trg. Knjiga se po predvidevanjih tudi dobro prodaja, saj so take resnične zgodbe o ježkovih dogodivščinah v mestnem stanovanju otrokom všeč, še posebej, ker so napisane tako prijetno in vsakomur razumljivo. Tudi kritika je knjigo dobro sprejela. Avtorica je seveda vesela uspeha svojega knjižnega prvenca, še posebej pa zadnje novice, da bo delo verjetno izšlo tudi v tujini pri Münchenski založbi knjig za otroke C. Bertelsmann.

Tako je Petja Fajdiga-Sever, naša sodelavka, danes znana in priznana mladinska pisateljica.

Piše takrat, ko ima čas — drugače pa si ga kar vzame. Kar vsak dan piše kakšno urico, sicer je slabe volje, nezadovoljna sama s sabo. Piše tudi za odrasle. Vsaka stvar ima nekaj avtobiografskega, resnično ozadje. Rada bi napisala mladinsko delo, katerega osnova bi bilo njeno otroštvo.

»Veliko stvari je, ki bi jih bilo vredno opisati in jaz bi z užitkom veliko pisala. Dolgo časa sem potrebovala, da sem ugotovila, kdo sem in kaj hočem, in zdaj mislim, da sem se našla.« Tako je zaključila najin pogovor, jaz pa sem ji zaželela veliko umetniških idej in veliko užitka pri pisanju.

Vesna TOMC

• Je to mogoče, da Litostroj menda še edini v Šiški plačuje posebni prispevek za Črno goro? Če se motim, prosim za pojasnilo...

• Proti koncu lanskega leta je v tovarno prispel železniški vagon pločevine — žal v petek popoldne. Nobeden od pristojnih ga ni mogel oz. hotel prevzeti in raztovoriti, ker pač nima odobrenih plačanih nadur! In smo plačali še veliko več kot nadure, ker je vagon naložen čakal do ponedeljka...

• Licenco za MHE (male hidroelektrarne) smo prodali na Škotsko, vendar o vsem tem čisto nič ne vedo ne v prodaji MHE, ne v projekti, pa verjetno še kje. In nobeden ne ve, kako se obnašati po novem...

• Če ni direktorjev se življenje ustavi. Tako na primer prvi pod direktorjem ne marajo podpisovati dokumentov, ki so življenjsko važni že zaradi višin penalov, ali na primer več kot nujnih prevzemov, ker nočejo prevzemati odgovornosti. Vendar višine njihovih plač vključujejo tudi ne »neprijetnosti«...

• Ljudje bodo začeli odhajati v pokoj. Žal bo največ napačnih...

Dama iz Maxima

Litostrojčani smo si v Drami SNG ogledali komedijo v treh dejanjih Dama iz Maxima avtorja Georgesa Feydeauja. Zares je bila to predstava, ki nas je več kot tri ure zabavala in spravljala v smeh in dobro voljo.

V komediji, polni situacijske in besedne komike je posebej blestela Maja Končar (sicer hčerka Majde Potokarjeve), ki je v igri in plesu odlično zaigrala lik lahke dame iz Maxima Puže Frou-Frou. Odlična sta bila tudi Roman Končar v vlogi zdravnika in pripadnika pariške visoke družbe gospoda Petypona in Dare Valič v vlogi generala Petypona du Grèleja.

Zgodba se začne, ko se mačkasti Petypon po prekokani noči zbudi pod kanapejem, v svoji postelji pa najde »damo« Pužo Frou-Frou. Ker ob tem skrajno neugodnem trenutku pride na obisk Petyponov stric — general, jo je Petypon prisiljen predstaviti za svojo ženo. To vlogo nato Puža Frou-Frou igra še naprej in jo seveda vedno bolj zapleta. Kot predstavica pariške »visoke družbe« na podeželju žanje velik uspeh, prav v tem delu pa

je tudi najbolj izrazit avtorjev posmehljiv odnos do snobovske in malomeščanske družbe podeželja. Avtor se pošteno ponorčuje tudi iz puritanskih in pobožnih žena, ki so svojim možem slepo vdane in jemljejo v zakup tudi njihovo dvojno življenje, ki ga pač nočejo videti.

To je lahka in zabavna komedija, ki je sicer pisana za svoj čas, aktualna pa je tudi še danes.

Predstavo v Drami najbolj odlikuje igralska zasedba, scenografija in kostumografija, dolgoletnim obiskovalcem gledališča, vajenim lepega knjižnega jezika, pa najbrž ni bil všeč žargonski jezik Puže Frou-Frou, čeprav je v predstavo kar sodil. Kot nepotrebnega štejem tudi bežen poskus prenosa predstave z odra (kjer poteka dogajanje ves čas) med gledalce, ko Puža Frou-Frou ubeži svojemu zasledovalcu.

Kljub temu pa smo bili s predstavo zelo zadovoljni, saj živimo v časih, ko so takšne sprostivne še kako dobrodošle.

M.M.

Bodiček

MALICA

Odkar smo v podjetju dokončno, v skladu z ukrepi uredili delitev malice (toplih obrokov) s prednaročanjem, nikjer več ne odkriješ nobene večje vrste, v katerih se je dalo včasih pošteno zašušavati in izgovarjati na nered. Toda to nastopi le takrat, ko je boljša malica.

Če bi po tem vzoru uredili vse probleme v podjetju in pri tem imeli tak uspeh, potem bi bili v nekaj mesecih brez problemov, ostala bi le majhna težava, kako zaposliti vse tiste ljudi, ki rešujejo probleme in bi v tem primeru ostali brez dela.

BONI IN ZAVITKI

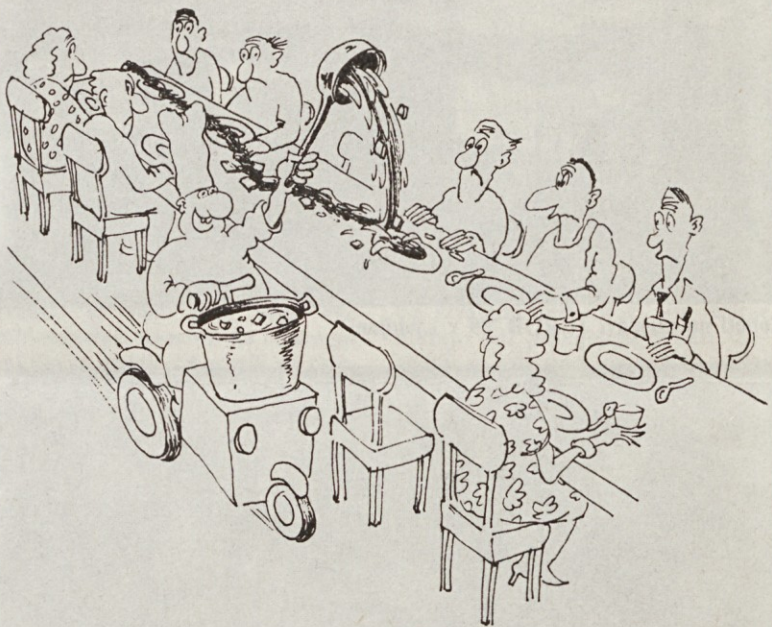
V pošteni trgovini vedno nastopijo naslednji osnovni elementi: kupec, prodajalec, predmet prodaje oziroma nakupa, cena, denar in včasih tudi garancija za kupljeno blago. Pri sklepanju kupčije v interesu kupca in prodajalca običajno nikoli ne obidemo naštetih elementov trgovanja.

V Litostroju nas je kar veliko takih, ki iz meseca v mesec iz različnih razlogov prihranimo nekaj bonov, s katerimi potem kupimo (oziroma zamenjamo) za sire, salame, šunke itd. Do tu je vse v redu in za vse zaposlene najbrž tudi koristno, da obstaja ta možnost. Ni pa čisto jasno, ali gre pri tem za trgovino in trgovanje, pri katerem niso izpolnjeni osnovni pogoji. Za razmišljanje naštejmo le nekaj neznank, ki nastopijo pri taki prodaji ali zamenjavi:

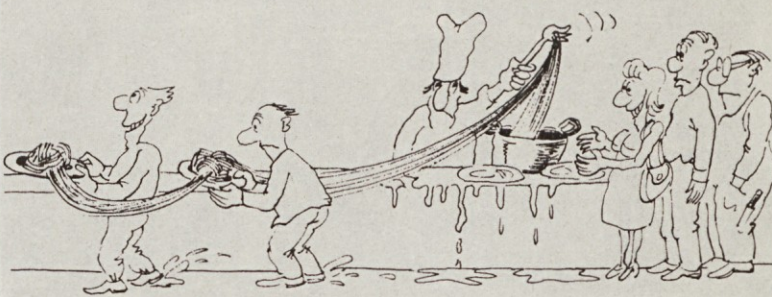
- kupec običajno ne ve, kakšna je vrednost bona;
- kupec ne ve, kakšna je cena, recimo za kilogram sira, salame, šunke itd.;
- kupec ne ve, kako je prodajalka na podlagi samo nje znane cene bona določila tezo prodanega blaga;
- in končno kupec nikoli ne ve, kakšne so cene blaga v primerjavi s cenami istega blaga v trgovini.

Dokler bo ta prodaja oziroma zamenjava bonov za zavitke tekla pod takimi pogoji, ni nobene garancije, da nismo ogoljufani. V skladu s pregovorom »Čisti račun — dobri prijatelji« predlagamo, da organizatorji in izvajalci take prodaje in menjave javno izobesijo cene blaga, vrednost bona in primerjalne cene takega blaga v maloprodaji v trgovinah.

Malo za šalo — malo za res

Kandidat za bodočega direktorja ZSE je poslal svoj predlog, kako bi lahko izboljšali razdeljevanje malice, da bi potekalo še hitreje.

Aneks k programu kandidatov: skupna malica nas povezuje!

Našo prihodnost pogojuje sedanost s koreninami v preteklosti

V programu preoblikovalne opreme smo do sedaj pridobivali več naročil, kot pa jih je bilo mogoče realizirati. Realizirati naročilo namreč pomeni: izdelava in dobava izdelka naročniku po sklenjeni pogodbi, z ostankom dohodka ali dobičkom. Ta uvodna razlaga je potrebna zato, ker je bilo med sklenjenimi pogodbami mnogo takih naročil, ki se niso mogla in se še ne morejo realizirati. Število sklenjenih pogodb še daleč ne zagotavlja uspeha poslovanja, čeprav je to osnovni in glavni pogoj. Za uspešnost poslovanja je najbolj pomembna kompatibilnost poslovnih funkcij. Drugače povedano: vse dogajanje, od pridobitve naročila do dobave, mora biti združljivo z natančno opredeljenimi funkcijami v posameznih dogodkih. Prodaja lahko le tisti, ki izdelek dovolj dobro pozna in suvereno rešuje vse probleme ter s polno odgovornostjo zagotavlja uspeh. Seveda za opravljanje takih nalog še zdaleč ne zadostuje samo šolsko spričevalo, pa naj dokazuje še tako visoko stopnjo šolske izobrazbe. Potrebno je do potankosti poznati izdelek, predvsem pa pogoje realizacije. Poznati moramo tudi enake ali podobne izdelke, ki se lahko dobijo na trgu; to pomeni, da moramo poznati konkurenco, in to še boljše od nas samih, če se hočemo z njo spopadati. Cene so na trgu že največkrat določene in omejene, zato je bolj pomembno, kaj moramo za to ceno izdelati. Prodajanje, načrtovanje in izdelava pri individualni proizvodnji morajo biti povezane funkcije za skupni interes, ki se mora nenehno prilagajati razmeram trga in splošnemu razvoju tehnologije uporabe.

To neizbežno stanje smo na programu PPO vedno upoštevali in se poskušali temu primerno obnašati, čeprav nam to ni vedno in povsod uspelo.

Marketinške aktivnosti so bile:

Predstavitev fleksibilne avtomatizirane tlačnolivne celice FTC—%—HTS—400/40—4—40 na razstavi GIFA '89 v Düsseldorfu od 20. do 26. maja 1989. Od vseh razstavljalcev opreme za tlačno litje, ki danes kaj pomenijo v svetu, smo z litostrojsko rešitvijo kompleksne avtomatizacije pokazali največ. Seveda pa to še ne pomeni, da smo s tem že vse bitke dobili. Našo opremo bo potrebno izpopolnjevati tako dolgo, da jo bodo lahko vsi uporabljali. Potem se tudi prodaja le-teh ne bo poslabšala. Trenutno je več naročil, kot jih lahko realiziramo.

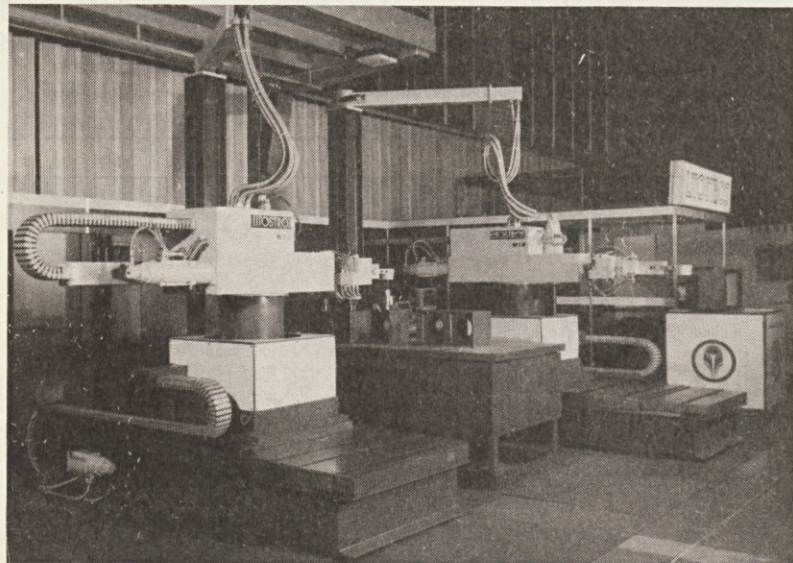
Predstavitev fleksibilnega orodnega izsekovalnega sistema FHSO—100—20/16+PV+IS+ON+NN+CKP na Metaloobrotki '89 v Moskvi od 30. maja do 8. junija 1989. Na razstavi smo pokazali in ponudili kupcem iz Sovjetske zveze

novi izdelek, ki ima široko uporabo pri proizvodnji uporabnih delov za tehnološko razvito okolje. Na razstavi smo bili edini s tako opremo.

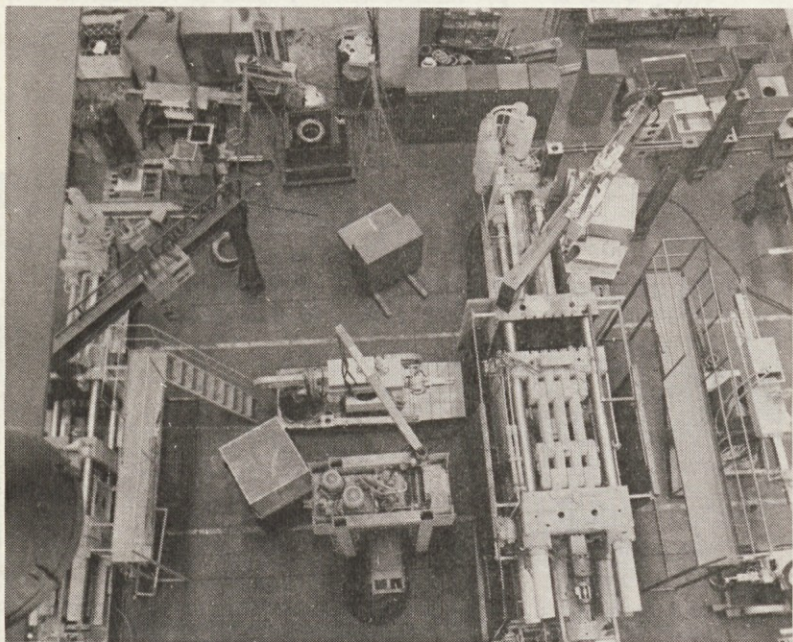
Predstavitev fleksibilnega orodnega izsekovalnega sistema FHSO—40—30/25+PV+IS+ON+NN+CKP na evropski razstavi obdelovalnih sistemov 8. EMO '89 Hannover od 12. do 20. septembra 1989. Podobno opremo je razstavljal samo en proizvajalec, in to firma Preco iz ZDA, ki jo zastopa švicarska firma Sawab. Na razstavi smo nastopali v sklopu našega zastopnika v ZRN firme Indumasch, s katero imamo tudi kooperacijsko pogodbo.

Predstavitev robotov LIR—4—40 in LIR—4—63 na razstavi JUROB '89 v Ljubljani od 6. do 8. novembra 1989.

Celostna predstavitev jugoslovanskih proizvajalcev opreme za obdelavo kovin in nekovin v sklopu RIKOKON (Konzorcij v sodelavi z Mašinosavezom) v Moskvi v prostorih Ministrstva avtomobilske industrije. Izdelan je bil tudi katalog proizvodov v ruskem jeziku. Na simpoziju je bila velika udeležba strokovnjakov iz Sovjetske zveze, ki uporabljajo naše proizvode.

Roboti na razstavi JUROB '89 v Ljubljani

Pogled na avtomatizirani tlačnolivni kompleks FTC—XX—HTS—XXXX/XXX od zgoraj

Razvojne aktivnosti so prikazane v naslednjem:

- Na področju raziskovalno razvojnega dela smo obdelali RR projekt 2/88 pod naslovom: Razvoj sistema za racionalno proizvodnjo, kooperacijo in oskrbo s komponentami za strojogradnjo (SKS). Projekt smo obdelali v sodelovanju z ZPS in Strojno fakulteto v Ljubljani. Gradivo zajema vse sodone metode dela in je povzetek resničnega stanja dolgoletnih sistematičnih razvojnih dosežkov s posebnim poudarkom na celoviti modulni gradnji opreme z modulnim sistemom poslovanja od marketinga, prodaje do montaže in zagotovitve kakovosti.

- Projekt krmiljenja fleksibilnih proizvodnih sistemov. Uspeli smo na natečaju pri Zveznem komiteju za znanost in tehnologijo (Matičev sklad).

- V republiškem projektu fleksibilnih sistemov smo sodelovali pri izdelavi osnov za dolgoročno razvojne usmeritve v prestrukturiranju proizvodnje.

- Na dnevu strojništva ob obletnici Univerze v Ljubljani smo prikazali naše razvojne dosežke s področja fleksibilnih avtomatiziranih proizvodnih sistemov.

Razvojno proizvodne aktivnosti potrjuje proizvodna realizacija naročil:

- Fleksibilne avtomatizirane celice za tlačni liv velikosti (za avtomobilsko industrijo Sovjetske zveze):

- FTC—2,5—HTS—250/25
- FTC—4—HTS—400/40
- FTC—6,3—HTS—630/36
- FTC—10—HTS—1000/100

- Fleksibilni avtomatizirani proizvodni kompleks za preoblikovanje z elastičnim sredstvom (za letalsko industrijo Sovjetske zveze): — GPK—700/3—HPO—5000—250—4—250

- Fleksibilni avtomatizirani sistem orodnega izsekanja (za avtomobilsko industrijo ZDA): — FHSO—63—25/20+VP—

- IS

- Fleksibilne avtomatizirane podajalne linije (za avtomobilsko industrijo ZDA):

- FRLK—1000/4—40—10+ONE+RNE+CKP

- Linije za razrez pločevine (za Romunijo):

- FRLT—630/4—40—6+ONE+RNE+MROV+NNE+CKP

- Proizvodne aktivnosti pri realizaciji posameznih strojev konkretnih naročil:

- HVC—2—XXX za Sovjetsko zvezo

- HVO—2—XXXX za Sovjetsko zvezo

- HVO—2—XXXX za domače kupce

- HUO—630/250 za domačega kupca

- HVO—1000/400/400 + izvozne mize (za Crveno zastavo)

- HTOC—160+B+J za domače kupce

- PMPK—3—16/630 + orodje za Venezuelo

- Oprema za tovarno pomivalnih korit (za Sovjetsko zvezo). V opremo spadajo:

- linija za narez pločevine,
- linija za razrez pločevine,
- fleksibilna avtomatizirana linija za oblikovanje korit v enem kosu,

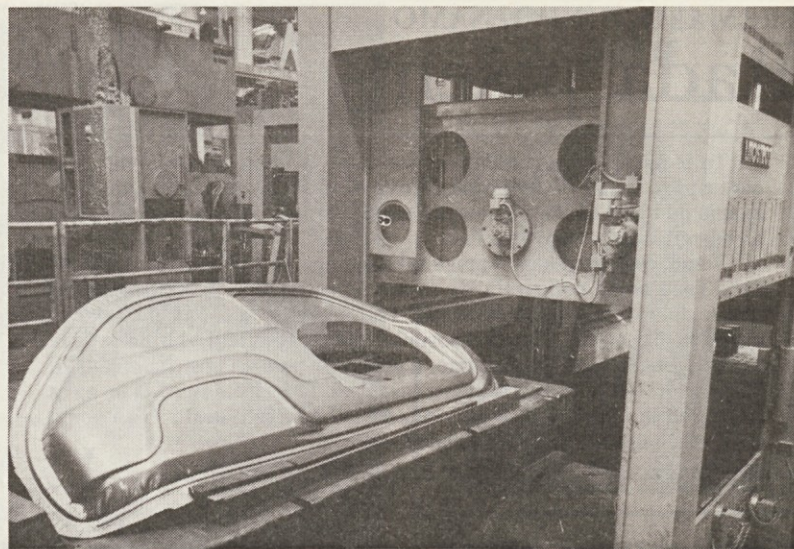
- posamezni stroji za dodelave.

Vsi našeti proizvodi so bili izdelani po naročilu kupcev. Veliko jih je že izdelanih, a še ne odpremljenih.

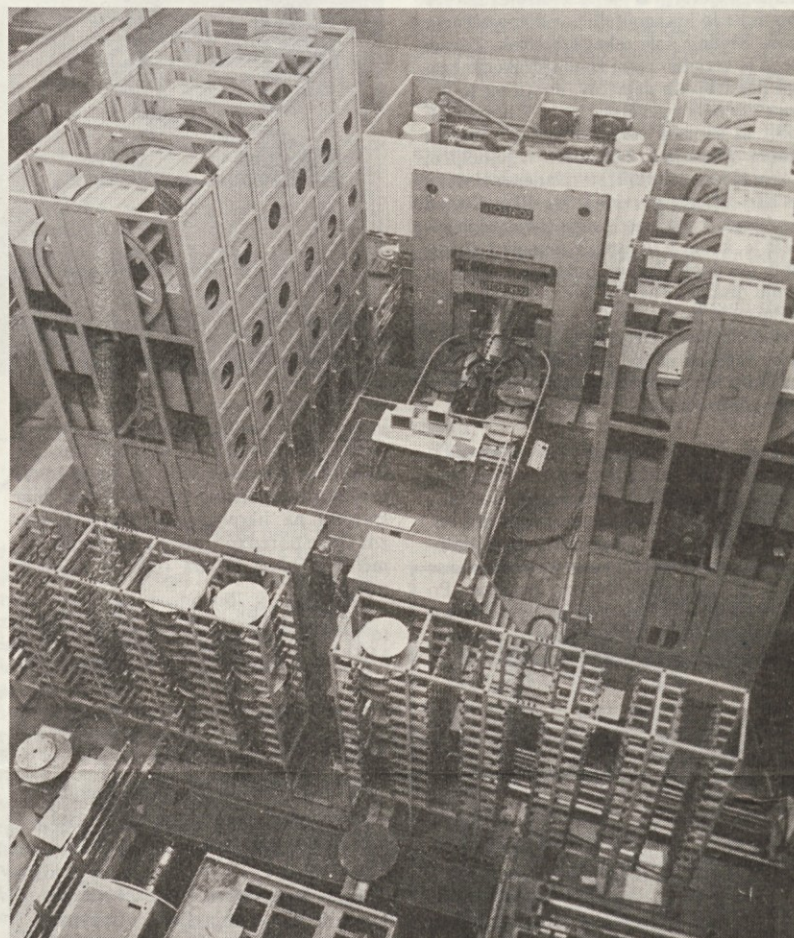
Mednarodna kooperacija

Za področje PPO smo uspeli izpeljati kar nekaj aktivnih mednarodnih kooperacij:

Za področje preoblikovalne opreme:

Pogled na izvozno mizo z izdelkom — preoblikovancem iz pločevine za avto Zastava 750

Pogled na fleksibilni avtomatizirani kompleks za preoblikovanje z elastičnim sredstvom (izvirna izvedba) (Vse foto: B. Francelj)

- Romunija
- Indumasch (ZRN)
- Hidropress (Orenburg, Sovjetska zveza)

Za področje odrezovalnih brusilnih strojev:

- Göckel (ZRN)

Menjava v proizvodni kooperaciji je že dosegla nekaj milijonov dolarjev.

Na področju inovacij:

Z načrtovanjem inovacij v celotnem proizvodnem procesu smo dosegli pomembne uspehe. V letu 1989 smo registrirali kar 10 pomembnih tehnično tehnoloških izboljšav.

Kaj je z naročili za naprej?

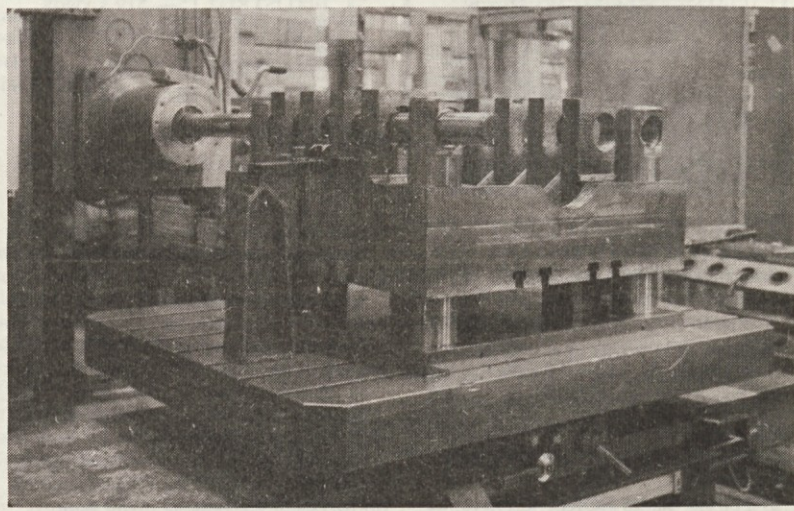
Trenutno imamo za Sovjetsko zvezo še za 32 milijonov dolarjev odprtih

naročil in če odštejemo izdelke, ki še niso odpremljeni, bo ostalo najmanj še za 20 milijonov dolarjev za leto 1990/91, vsekakor pa dovolj za leto 1990.

Za en milijon je naročil ZDA, za en milijon pa za druga konvertibilna področja. Nekaj naročil pa bo tudi doma; predvidoma za en do dva milijona dolarjev. Po sedanjih možnostih lahko izdelamo največ za 18 do 20 milijonov dolarjev letno oziroma 63.000 dolarjev na človeka, kar je povprečje tehnološko razvitih držav ZDA in ZRN (PPO ima samo 300 ljudi!).

Vse kar smo pridobili, je rezultat vloženega sistematičnega znanja in dela, ki v inovacijskem procesu omogoča pridobivanje novega znanja. Varovati se moramo le motenj, ki bi jih lahko povzročilo neznanje.

P.V.

Uporabne inovacije pri obdelavi